I. évfolyam. Arad, 1886. Októberhó 3. Vasárnap. 274-dik szám.

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyóson.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtér, a törvényszék melletti Neumann-háznak utczára nyiló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:

Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 frt.
Negyed évre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Tisza válaszának hatása.

Arad, október 2.

A miniszterelnök válasza szétment az egész világba, s a villanyos drót segélyével ma már olvassuk a külföldi sajtó véleményét. Tegyük első helyre, a hogyan a választ Oroszországban fogadták. Az orosz censura kitörölt a magyar miniszterelnök beszédéből 29 szót. Ezt táviratozták onnan egy orosz lap budapesti levelezőjének.

Ez előttünk a legjobb birálat Tisza beszédének értékére nézve. Minden valószinüség szerint azt a passust törölték a beszédből, hogy az osztrák-magyar monarchia befolyása a balkánfélszigeti államok önálló kifejlésének előmozditására és arra kell hogy irányoztassék, hogy ott idegen hatalom meg ne állapithasson szerződések szerint meg sem engedhető protectoratust és ne gyakorolhasson állandó befolyást.

Ez lesz az, a mi nem tetszik a muszka censurának. De a Balkán-félsziget népei azért fogják olvasni ezeket a reájuk nézve nagy jelentőségü szavakat. Annyira még nem terjed a muszka hatalom, hogy egészen elzárja őket a világtól. Meg fogják érteni a magyar miniszterelnök beszédéből, hogy nincsenek elhagyatva, s önállásuk kivivására czélzó törekvéseikben számithatnak a nyugati hatalmak támogatására, vagy legalább a mienkre minden esetre.

Az angol sajtó is ugy fogja fel Tisza válaszát, hogy az Oroszország ellen van intézve. Kifejezik azon meggyőződésüket, hogy Bismarck sem fog a magyar miniszterelnök által nyilvánitott politika elé akadályokat gördíteni. Ausztria-Magyarország államférfiai »Megállj«-t kiáltanak oda Oroszországnak. A osztrák-magyar monarchia nyilt kártyákkal játszik, s játéka teljesen megegyezik az angol politika becsületes játékával. Reméljük, hogy ez a játék, csakugyan becsületes lesz, milyennek most az angol sajtó nyilvánitja, s mikor már majd a játékot nagyon is komolyan kell venni, az angol politika nemcsak gibiczelni fog mellettünk, hanem részt vesz benne velünk együtt. Ezt kivánja a becsület és Anglia érdeke.

Bennünket természetesen közelről érdekel az is, hogy miként fogja fel az osztrák sajtó a miniszterelnök válaszát, mert bizalmunk legfőbb forrása mégis a monarchia népeinek egyetértése. A legtekintélyesebb cseh lap azt mondja, hogy abban a pillanatban, a melyben a monarchia nem képzelt, hanem valódi érdekei forognának kérdésben, valamennyi nép és párt egyetértése a legfényesebben fog bebizonyulni.

A bécsi sajtó egybehangzó véleménye az, hogy Tisza válasza a monarchia keleti politikájának világos, határozott, általán érthető programmját adta meg. És e programm a két államfél népeinek érdekeit s kivánatait tükrözi vissza, sőt egész Európának érdekében áll, mert Európa nyugalma, culturája, civilisatiója forog kérdésben.

Ezt olvassuk a legszivesebben, mert az orosz terjeszkedés ellenében első sorban mindig a civilisatio és a cultura érdekeire kell hivatkozni. Ezeket fenyegeti Oroszország a maga anarchicus belviszonyaival, s politikájának mindig immorális eszközeivel.

Az, a mire Oroszország Sándor megbuktatásával Bulgáriában példát adott, fenyegeti az egész európai államrendet, s minden monarchicus államot és népet egyetértésre int.

Bebizonyul tehát, a mit már napok előtt mondottunk, hogy az európai közvélemény határozottan orosz-ellenes, s e közvéleménynyel szemben az orosz dictátornak aligha lesz maradása Sophiában. Azt a hangot, melyet ő ott használ, el fogja némitani a magyar miniszterelnök beszédének hatása.

Oroszország talán arra számitott, hogy Európa alszik. Nem alszik, s a Sophiába küldött orosz tábornok határtalan henczegése mind jobban izgalomba hozza vérét. Az a »hands off«, melyet az angol sajtó hangoztat, végig rezgi egész Európát, vagy mondjuk inkább az egész müvelt világot, mely Oroszországban ellenségét látja, még pedig legveszedelmesebb ellenségét, mert uralmát egynek tartja a barbarismus uralmával.

Tisza válasza és a külföldi sajtó. Igen természetes, hogy a miniszterelnöknek a bolgár-ügyben hozzám intézett interpellatiókra adott válasza, nagyban felkeltette a külföldi sajtó figyelmét. Az egész európai sajtó foglalkozik vele. A párisi „Matin“ igy nyilatkozik róla: E beszéd oly világos, hogy nem hagy semmi kételyt sem Ausztria-Magyarország tervbe vett magatartására vonatkozólag a bolgárkérdésben. Bizonyságot tesz a mellett az irányzat mellett, mely Magyarországon ép ugy mint Olaszországban uralkodik, hogy t. i. el akar szakadni a három császárszövetségtől. Ha Sándor fejedelem idejekorán ismerte volna Magyarország magatartását, valószinüleg kevesebb hajlandóságot érzett volna magában arra, hogy az oroszok számára átengedje a tért.

A „Standard“ irja: Bismarck hg. a Tisza magyar kormányelnök által nyilvánitott politika ellen nem fog akadályt gördíteni. Ausztria-Magyarország államférfiai „Hands off“-ot kiáltanak oda Oroszországnak. A szárazföldi hatalmasság nyilt kártyákkal játszik, s játéka kitünően egyezik meg az angol politika becsületes játékával. A „Morning Post“ irja: „A békeszerető hatalmaknak, ha Oroszországot a Bulgáriában eszközlendő fegyveres közbelépésben meg akarják akadályozni, meddő tárgyalásokra nincs vesztegetni való sok idejük.“

Az orosz censura az orosz lapokat megfosztotta attól, hogy a Tisza válaszát egész terjedelemben közölhessék. A szentpétervári sajtó egyik legtekintélyesebb közlönyének budapesti levelezője, természetesen szintén megsürgönyözte lapjának az egész beszédet: tegnap azonban Szentpétervárról hivatalos értesitést kapott, mely szerint a 780 szóra terjedt táviratból 29 szót kitöröltek mint államveszélyes tartamut. Melyek e szavak, azt nem tudják, de alighanem azok, a melyek megengedhetetlennek nyilvánitják Oroszország protectorságát a bolgárok fölött. A bécsi lapok kivétel nélkül a magyar kormányelnök beszédével foglalkoznak s még az ellenzékiek is általában kielégitőnek találják. Az angol lapok, mint fentebb kitünik, — szintén a legteljesebben egyetértenek a Tisza Kálmán kormányelnök által kifejtett programmal.

A pótbirói intézmény megszüntetésének kérdésével foglalkozik ujabban az igazságügyi kormány és a „Jogt. Közlöny“ értesülése szerint oly megállapodásra jutott, mely nem igen divergál a képviselőház jogügyi bizottsága által e kérdésben elfoglalt állásponttól; a mennyiben a kir. itélő táblai biráknak két osztálya egyenlő számban terveztetnék s nehogy a jelen status az első osztályu magasabb javadalmazás elérhetésére évek hosszu során át torlaszt képezzen, bizonyos turnus szerint pl. miden harmadik vagy ötödik állás betöltésével eszközöltetnék egyidejüleg a magasabb fizetésbe való előmenetel.

Miniszter-jelölések. A bécsi „P. C.“-nak jelentik Budapestről: Az a hir, hogy Zichy József gróf véglegesen visszautasitotta a közlekedésügyi tárczát, nem felel meg a valóságnak. Lehet, hogy viszonyai jelenleg nem engedik meg, hogy azonnal hivatalba lépjen, de az a remény, hogy megnyerhető lesz ez állásra, még nincs feladva. Széll Kálmánnak ezuttal nem ajánlották fel a miniszteri tárczát és pedig azért, mert egy már régebben tett ajánlat alkalmával kijelentette, hogy nem hajlandó belépni a kabinetbe.

Országgyülés.

— A képviselőház ülése október 1-én. —

Elnök bejelentései után, következett a napirend: az 1878: XX-dik t. cz.-be iktatott vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbitásáról szóló törvényjavaslat általános tárgyalása.

Becker János a nemzetek történetében azt látja, hogy a legkisebb államok is felismerve a függetlenség és önállóság előnyeit, annak eléréséért élet-halál harczot vivtak, sőt a legutóbbi időben tapasztaltuk, hogy a legkisebb államok közgazdasági érdekeik és függetlenségök miatt szomszédos nagyhatalmakkal vámháborut folytatnak, csupán a magyar nemzet — megtagadva régi aspiratióit — térdet, fejet hajt a függő helyzet előtt.

Azt hiszi, nem téved, midőn azt állitja, hogy a magyar kormánynak közgazdasági politikája nincs, mert azon létező politika minden izében osztrák és ezen tényt azon tulnyomó befolyásnak tulajdonitja, melyet a lajtántuliak közgazdasági téren lépten-nyomon ellenünkben érvényesitenek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezen okból és mert nézete szerint az uralkodó védvámos rendszer folytán a két kormány egyenlő befolyása mellett is a lehetetlenséggel határos, hogy a két egymással ellentétes érdekkel biró állam érdekei közös vámterületen kiegyenlitést nyerjenek, nem fogadja el a törvényjavaslatot, hanem csatlakozik Enyedi Lukács különvéleményéhez. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Matlekovics Sándor a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat jó oldalaira akar utalni.

A mi a fogyasztási adó kérdését illeti, azt állitják, hogy a törvényjavaslat alapján a fogyasztási adók Magyarország érdekeinek megfeleltőleg nem rendezhetők.

Ha mindenek előtt tekintjük azt, hogy mit mond a vámszövetség a fogyasztási adókról, azt látjuk, hogy a vámszövetség magában véve a fogyasztási adókat nem fixirozza 10 évre, hanem azt mondja, hogy a jelenleg fenálló törvények a fogyasztási adókra nézve jövőre is fennállanak. azonban mindkét fél egyetértésével közös elvek alapján bármikor megváltoztathatók. (Mozgás a szélső baloldalon.) A szavak nem éppen ezek, de ez a lényege. A fogyasztási adók tehát közös elvek alapján szabályozandók: ez a lényege annak, a mi a vámszövetségben van. Ez pedig azt jelenti, hogy a mennyiben időről-időre a tapasztalás azt mutatná, hogy egyik-másik fogyasztási adó az ország érdekeinek meg nem felel, azt a vámszövetség tartama alatt is meg lehet változtatni.

Az ellenzéki szónokok részéről, midőn a fogyasztási adók ellen felszólalás történt, a szeszadó és a czukoradó volt azon két adónem, mely különösen élesen biráltatott. Azon adók, melyek a vámszövetség értelmében közös elvek szerint szabályozandók, jelenleg a következők: a söradó, a petroleumadó, a szesz- és czukoradó. Minthogy a felszólalások során sem a petroleumadó, sem a söradó ellen kifogás nem tétetett, feltételezi, hogy azon szónokok, kik a fogyasztási adók ellen szólottak, ezen két adónemmel meg vannak elégedve, (Ellenmondások a szélsőbaloldalon) s azon nézetben vannak, hogy ezek a közös elvek alapján jelenleg tökéletesen Magyarország érdekeinek figyelembevételével vannak rendezve.

A szeszadó nézete szerint a legkevesbbé ad okot panaszra s a szeszipar bajai nem az adórendszerből folynak. A czukoradót pedig meggyőződése szerint lehet az ország igényeinek megfelelőleg rendezni.

Ami a vámpolitikát illeti, Magyarország és a magyar kormány is a legutóbbi időig mindig a szabad kereskedés terén mozgott és a szabad kereskedés érdekeit védte.

Lehetett-e Európa védvámos és agrár irányzatával szemben szerződésre jutni? Nem lehetett; nemcsak tarifánk következtében nem, de azon benső ellentét következtében sem, a mely éppen akkor létezett, a midőn a magyar kormány a szabad kereskedés irányában érvényesitette befolyását a tarifa megállapitásánál. A külföld csak azért nem kötött szerződéseket velünk, mert tudta, hogy nem kell tartani az osztrák-magyar monarchia védvámos irányától, hisz ott vannak a magyarok, akik a mi számunkra korlátok közé szoritani fogják a védvámos irányt. Igy áll a dolog.

Mihelyt azonban ezen meggyőződésre jutott a magyar kormány, már is ki volt jelölve az az ut, a melyen jövőre haladnia kell. És ha egyáltalában akarunk szerződéses vámpolitikát, akkor nem marad más hátra, mint a compensationalis tárgyakat felállitani a vámtarifában és ennek alapján rábirni a külföldet arra, hogy velünk szerződéseket kössön. Azonban hol van ezeknek a compensatióknak határa? Nincs a belföldi szükségletben, sem a belföldi kivánságban, hanem igenis a határ az, a melyet a külföldi vámpolitika szab elénk. Ez az irány az, a mely uj tarifánkat jellemzi és a mely végrevalahára talán a szerződéses politikához is vezethet. Kéri a törvényjavaslat elfogadását. (Élénk helyeslés és tetszés jobbfelől.)

Mocsáry L. parancsoló szükségnek tartja, hogy Magyarország jelenlegi sanyaru gazdasági helyzetéből kibontakozzék, nemcsak azért, hogy anyagi érdekeinket kielégiteni és azoknak megfelelni képesek legyünk, hanem azért is, mert a jelenlegi szegénység alássa nálunk magát a közerkölcsiséget. A társadalom ily viszonyok között okvetlenül hamis helyzetbe jut és egész osztályok jutnak tönkre, ami a müvelt proletariátus szaporodásával jár együtt.

A tárgyalás alatt levő kérdésnek veleje az, hogy vajjon a fátumnak változhatlan rendeltetése-e az, hogy az 1867. évi közösügyi alku örökké a nemzet nyakán maradjon? hogy Magyarország a maga erejét semmiben ki ne fejthesse? Ezt a maga részéről el nem ismerheti, mert ez nem áll a monarchiának és az uralkodóháznak érdekében sem. Szóló Enyedi Lukács határozati javaslatát pártolja, mert azt hiszi, hogy lehetetlen Ausztriával oly szövetséget kötni, mely Magyarország érdekeit kielégitse. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Almássy Sándor az egyedüli orvosszert abban látja, ha az ország elhatározza magát arra, hogy csak magyar iparczikkeket vásárol.

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája

(Október 3.)

Holmi egymás.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —

Pogácsaillat és háborus szellő szürődik össze ebben a cholerás levegőben.

A szülői könyektől sós fris pogácsát öblös tarisznyákban azok hozzák, kik a három osztrák császári bakaesztendőt leszolgálni jöttek. Az a takarosan pirosra piritott pogácsa, melyet a komiszba kiöltöztetett ujoncz-baka nagy kelletlenül majszol, mily sok szépet beszél: a szülői sziv egész keservét. A visszaemlékezéstől lesz fátyolos a fiatal levente szeme, kinek göndör haja „rövidre van levágva“ . . .

Mikor ezeket irom, éppen nagy nótával megy az utczán egy-egy szép csapat. Bizony az a nóta se fakad tiszta érzelemről. Arra való az, mert a mellett néha-néha sirni is szabad. Hogy viczkándozik a czifra lajbli alatt az a kis portéka, mikor végig megy a vár sötét folyosóján! Pedig milyen hamar hozzátörődik a bakatempóhoz, egészen kimüvelve visz haza egy specialis nyelvet, melyre az istenfélő öske néni egyre csóválja fejét és a világ romlottsága fölött való kegyes elnézésre egy kis misét is szolgáltat Csöndes főtisztelendő urnál, mihelyt azt a kis kenderjét felmotolálja.

Hát a háboru?

Eltekintve azon mérhetlen számu interpellatióktól, (minek koránt sincs vége, miután Olay Szilárd ez ügyben még nem interpellált) mit a külpolitikai helyzet firtatása az idők tanulságos történetéül megörökitett, — csupán azon tünetekre utalok, melyek minálunk a hét folyamán megestek.

1. A sportegylet alakulóban van.

2. A hadászegylet, hivatkozva a népfelkelési törvényre, azon tagjainak is megengedte az egyenruha viselését, kik még sohasem szagoltak puskaport.

3. A tornaegylet nagyszerü ovatióval adott életjelt magáról.

4. A honvédegylet is átesett a crisisen.

Mondjam-e tovább? Mondjam-e, hogy a testgyakorlás reformját falun is sürgetik. Külön téli tornatermeket kiván — igen helyesen — egy reformator, hova a megyei tanfelügyelőség által kiparancsolt 36 frt áru tornaeszközöket elhelyezni lehessen.

És ami szintén az idők kiáltó jele: a derék müvezető is versben mondja el a bucsuztatót.

Végre még azt emlitem röviden, hogy az aradi paedagogia-harcz is erősen rémit, már nem a hadüzenet folyik, de az argumentumok öldökölnek rémesen. Szilajon lángol kiben-kiben a harczi tüz, egyik párt nem megy tovább a kalapleemelésig, a másik kevesli ezt. Többet akar.

Ilyen hatalmas harczi tüz lévén, lennék csak a Tisza Kálmán, bizony hadat üzennék a muszkának. A tapasztalat a legjobb argumentum. Majd elválna, mennyiben van igaza a lipcsei röpiratnak, mely az osztrák ármádiát harczképtelennek hirdeti.

Mert nem messze esik az alma a fájától. Ha a czibilségben igy lángol a harczi tüz, mit érez a csillagos és csillagtalan? Hiszen a bástyafalon, a faköpönyegben állni is untató, végig „defellérozni“ a főtér hosszát se valami jövedelmező.

Már-már azt hittem tegnap, hogy a „Hadász-Egylet“ egyenruhája érkezett meg, mikor azon tengernyi ládákra tekintek, melyek ellepték a Szabadság-tér jó nagy részét. Csalódtam. Ott csipogott mellette a veszedelmes coloratur, ott dévajkodott Hoszlik, ki már is előleget kér a tapsokból, plane annál a szelid „Jó pásztorinál“.

Szinészek biz ezek, minden furcsaságaikkal. A ki most fütyörészget, annak kell a szinpadon legtöbbször meghalnia; ez a sentimentalis kis teremtés olyan kedves naiva lesz, hogy szeretnők megcsókolni.

Pénteken jöttek és már másnap virradatra otthon vannak. Mert olyan a szinész, egyszerre otthon van. Fogadni mernék, egyikmásik már informáltatta magát a felől is: melyik szabó dolgozik részletre.

És ha ilyen aprólékos dologra ráér jó „Thalia papja,“ nem természetes-e, hogy ismerősen bandukolnak végig az utczákon. Osztályozzák a publicumot. A zártszéki publikum a leghidegebb, de legkitartóbb, annak kidukál egy elismerő mosoly, a páholyközönségnek egy néma fejbiczentés, a karzat az nem számit, az nulla.*)

Viszont a közönség is müértőleg determinál. Ezek a férfias léptek tragicusra vallanak, az a kis öreg ur bizonyosan kedélyes apa. Meglátszik: idő előtt megőszült. És bizonyosan corista: portoricót füstöl.

És igy tovább.

A hölgyek megegyeznek abban, hogy veszedelmesen szépek. Örül is neki Vadovszky a jutalomjátékok végett.

Thalia csak bevonul annak rendje-módja szerint (vagy mit is beszélek! hol a lidérczfény és bengáli-tüz), de a publicum majd szüret után vonul be csak igazán.

*) Ez igazságtalanság! A párisiak is — „paradicsom“-nak hivják a karzatot. Szerk.

Első a szüret.

E héten javába folyt a buzsáki buczkákon, holnap meg a Hegyalján tapossák a gerezdeket.

Csak hangozzék szüreti nótától a hegy, csak öltsön szüreti képet két kis hugom arcza, nem érve sörgölödényen mit sem a poézis, mikor a szüreti édességben is van egy kis mocsok: meg kell mosdani utánna.

Floricza.

A vén asszony.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —

Olyan volt mindenik szeme mint egy-egy darab gyémánt. Fénylett, ragyogott. Arczán bőre tündöklött a fehérségtől. Termeténél karcsubbat, karjánál teltebbet, idomainál ingerlőbbeket, lábainál piczibbeket képzelni is alig lehetett. És ő azért mégis mindig mindenütt és mindenkinek azt mondotta, hogy: vén asszony vagyok.

Az egész teremtés nem volt több huszonöt esztendőnél. És ez a huszonöt esztendő, bár az özvegységet is meghozta neki, nem hagyott rajta egy szikra nyomot sem. Eleven volt, sokszor pajzán. tréfálódzó, sokszor pikáns; hévvel tudta megszoritani az ember kezét, szemlesütés nélkül nézett vissza a vágysugárzó szemekbe, és azért mégis azt mondta mindig: vén asszony vagyok

A bálterem parkettáin — mert a vén asszony bálokba is jár — a legkeresettebb jelenség; hajlongnak, hódolnak előtte; körülrajongják minden oldalról; a bókok százával ömlenek a lábai elé és ő elfogadja őket; a valczert senki sem járja oly kecsesen, a csárdást senki olyan tüzzel, és mégis mikor az átvirasztott báléj után fáradt hanyagsággal dül el pamlagján, unott hangon feleli a kérdezőnek:

— Hogy mulatott az éjjel?

— Mulatni én? Oh hagyja el (itt egy ásitás következik) hiszen már olyan — vén asszony vagyok.

És ha ezerszer czáfolják ezt az ő mondását, ha hivatkoztok keresztlevelére, fiatal kinézésére, a közvéleményre, avagy a saját szivetekre, azért ő mégsem enged, azért ő mégis — vén asszony.

És hát igy nem minden asszony tagad le az éveiből; van olyan is, a ki öregnek mondja magát. Persze hogy ezt nem azért mondja, hogy elhigyék neki. Nem is told ő az évei számához egyet sem. Megmondja ő, hogy huszonöt esztendőt élt még csak, hanem azért siet hozzá tenni hogy vén, (hogy ne higyed) és hogy asszony (hogy tudjad.)

És mi mindnyájan, a kik ösmertük, szerettük is ezt a vén asszonyt. És ő ezt nagyon jól tudta és nagyon jól értett ahhoz is, hogy mindnyájunkat megtartson — az udvarlóinak.

Olyan pompásan el tudott velünk bánni, hogy akármelyikünk képes lett volna akár a hitet is letenni rá, hogy a vén asszony tökéletesen beléje és csak beléje van bolondulva.

Egyszer egy estélyen voltunk nála. Jó tartott, mulattatott mindnyájunkat. Pezsgő borral pezsgő szóval. Persze mikor másnap reggel összejöttünk a kávéházi reggelinél, senki se tudott másról beszélni, mint a vénasszonyról. És az volt a furcsa, hogy mindegyik nagyon is sokat tudott róla mondani. De azért egyik se volt a másikra féltékeny, mert mindenik meg volt győződve róla, hogy a többinek van oka a — féltékenységre.

— Barátom, — mond az egyik — mi-

Lapunk mai számához egy iv melléklet van csatolva.

Czélszerünek látná magyar árubazárok felállitását, pl. ünnepek, igy karácsony előtt, s meg van győződve, hogy minden áru elkelne. Pártolja Enyedi Lukács határozati javaslatát. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Beöthy Ákos a javaslat elvetését kéri hosszu beszédben.

Tisza Kálmán miniszterelnök nagy polemiába bocsátkozik az ellenzéki szónokokkal s a többek közt a következőket mondá:

A t. képviselő urak egyébiránt azt mondják, hogy a kormány tulfeketén festi a lehető vámelkülönités következményeit. En nem akarom most ezeket festeni, de azt tudom, hogy a t. képviselő urak megtagadják azt, amit tények bizonyitanak a közös vámterületet illetőleg, hogy t. i. a mellett Magyarország emelkedhetik, sőt hogy a kellő alappal biró iparágak is fejlődésnek indultak.

És azon tul, a különös vámterület mellett még miket tesznek kilátásba? Kilátásba teszik az ipar fejlesztését, nagyobb jövedelmeket s nyerstermányeink részére legalább is igen jó piaczot. És vajjon hogyan fogják elérni? Ha az iparczikkekre védvámot vetnek, megengedem, fejleszthetik az ipart, de vajjon azt gondolják, hogy ha most eltekintünk is Ausztriától, a más iparos államok, melyeknek nyers terményekre van szükségük, vajjon meg fogják nekünk nyitni a piaczot, ha mi iparterményeiket sujtjuk védvámokkal? Nem, hanem oda fognak fordulni, azon nyerstermelő államokhoz, a hol cserébe iparczikeiknek szabad bevitelt nyernek, és nyerstermányeinket sujtani fogják vámokkal, és semmit az által, hogy eddigi megszokott, rendes, hozzánk legközelebb eső piaczunkat, Ausztriát el veszitjük, nem nyerünk. Mert egyik kizárja a másikat: vagy az iparnak nagy védvámokkal védése nem lesz lehető, vagy a nyerstermányeknek szabad piacz adása nem lesz lehető. (Ugy van! a jobboldalon.)

Azt nem lehet elhitetni akarni, hogy az előttem szóló képviselő ur szavaival éljek, mert az már az ő szava volt: igazán azokhiszik, hogy naivak az emberek, akik azt gondolják, hogy el lehet hitetni, hogy ezek közel mindakettő elérhető.

Különben örömmel constatálom, hogy gr. Apponyi Albert t. képviselő ur elismeri azt, hogy Magyarország és a magyar nemzet fejlődött. Csak azt mondja, gondolom, — ha röviden is, de hiven fogom visszaadni — hogy ez semmi nagy dolog, ez épen olyan, mint a gyermek, hogy 15 éves korában nagyobb, fejlettebb, mint 5 éves korában; de azután azt mondja, ha igy élni akarunk, nézzük meg a fejlődés mellett mennyi baj van, hogy még socialis tekintetben is mennyi hiányosság mutatkozik nálunk! Gondolom, ez az értelme.

Hát t. képviselőház, hogy a fejlődés, ha a test különben egészséges, a dolog természetében van, az tökéletesen igaz. De mégis a körülményeknek, melyekben a fejlődés történik, ha nem is minden kivánalmakat kielégitőknek, de mégis olyanoknak kellett lenniük, melyek a fejlődést, és pedig a gyors és egészséges fejlődést lehetővé tették. Ha tehát van fejlődés, az nem lehetett, nem lehet, hogy történt volna, ha viszonyaink oly roszszak volnának, mint a hogy a képviselő ur is előadta. (Ugy van! a jobboldalon.)

De jól van ez, természetes. Azt mondja a képviselő ur, ez legnagyobbrészt mindenütt megvan, kivéve egyes hanyatló országokat, mert hiszen ezekre is van példa a történelemben. De azután hivatkozva a nálunk levő hibákra és hiányokra, nem mondja, hogy ezek vannak másutt is, ezeknek legalább egy része a dolog természetében rejlik, ezen hibáknak és hiányosságoknak okát nem a kormány és a mostani intézmények képezik.

Kérem, a t. képviselő ur mégis talán némileg igazságosabb lehetne: En nem tulajdonitok semmi nagy érdemet a kormánynak abban, hogy — mint ő is mondta — fejlődes észlelhető; csak annyit igénylek számunkra, hogy a magunk részéről, amennyiben gyenge tehetségünk engedte, igyekeztünk a fejlődést előmozditani. (Mozgás balfelől.) Tehetségünk, megengedem, nagyon gyönge, de akaratunk olyan jó, mint bárki másé. (Tetszés és helyeslés a jobboldalon.) De viszont akkor, midőn részben ugyanazon socialis bajok Európa legnagyobb részében pedig sokkal nagyobb mérvben léteznek, mint ma még, hála Istennek, nálunk, akkor azt mondani, hogy azoknak okai intézményeinkben és kormányunkban rejlenek, ez már csakugyan az igazságnak legkisebb mértékével sem egyezik meg. (Mozgás balfelől.)

A mi, t. ház, gr. Apponyi t. képviselő ur határozati javaslatát illeti, miután megértettem, legalább megérteni véltem, hogy a t. tuloldalon még azok is, kik nem dogmaként tekintik a külön vámterületet, ugy az 1882-iki, mint a most javasolt tariffa szerint károsnak tartják közgazdasági szempontból Magyarországra nézve a vám- és kereskedelmi szövetséget, igen természetesnek találom, hogy azok, a kiknek ez a meggyőződésük, azt elfogadni nem akarják. De az meg hasonlólag természetes, és pedig méltán, hogy a kiknek, mint nekem például az a meggyőződésem, hogy a közös vámterület, mely — tökéletesen igaz — a monarchia másik felének legalább is annyira érdekében van, mint nekünk, ugy az egyik, mint a másik mellett érdekünknek jobban megfelel, mint az, hogy ha a vámszövetséget fölbontjuk, külön vámterületet alkotunk — mondom természetes, hogy én és azok, a kik velem egyező meggyőződésben vannak, fenn akarjuk tartani, meg akarjuk szavazni a vámszövetséget.

Csak egy pontra nézve tartom még kötelességemnek nyilatkozni, (Halljuk!) és ez az, hogy én oly kérdéseknek összekötözését, melyek törvényszerüleg összekötve nincsenek, ha egymással rokonságban vannak is, helyesnek nem tartom; mert sokszor egyik által meg lehet akadályozni valamennyit és ezt nem tartom czélszerü eljárásnak.

Egyébiránt a kormány igyekezni fog a tariffa ügyét, sőt, ha lehet, a czukoradó ügyét is tisztába hozni, de feltétlenül összekötni ezeket nem szándékozom. Arról azonban biztosithatom a t. házat, hogy azon esetre, ha maga a vám- és kereskedelmi szerződés kellő időben létre nem jöhetne oly módon, a mint azt mi akarjuk, arról mindenesetre gondoskodni fogunk, hogy az országnak a törvényben deczember 31-ére biztositott joga egy vagy más uton, de feltétlenül megóvassék. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kérem ne méltóztassék a határozati javaslatot elfogadni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ezután felszólalt **Széchényi** Pál gróf földmivelési miniszter, mire a zárbeszédek és a részletes tárgyalás a következő napirendre hagyattak.

Ezzel az ülés véget ért.

TANÜGY.

Válasz a válaszra.

A saison morte végéhez jutván, az országgyülési tárgyalások megkezdődtek, Thalia templomai megnyilnak, a bulgáriai kérdés Ofélia ként kolostorba fog tán küldetni és a változatosság kedvéért az aradvárosi tanitótestület jeunesse dorée-jának egy fragmentuma által a váltakozó- és osztályrendszer-féle érdekes themára a korona nem igen épületes módon tétetett fel. Mindmegannyi érdekes ujdonság, azzal a különbséggel, hogy a legutóbbinál a franczián ak emo közmondása: „Du sublime au ridicule il n'y qu'un pas", (A magasztos a nevetségestől csak egy lépésnyire van) a legfényesebben beteljesedik. Ezt be is kellene bizonyitni, nemde? Legyen tehát. . . . . Az „Aradi Közlöny" 269. számában egy aphorismáktól telitett czikk jelent meg, mely az aradvárosi tanitóság régi gárdáját — sub titulo: „Egy kis válasz Csik János igazgató urnak" derekasan megleczkézteti, sőt nem ép az illem fegyvereivel ledorongolja. Az érintett czikk számos salto mortale-jainak egyik refrain-je például igy hangzik: „Wenn ein Schulmeister alt wird, so wird er so wie ein... (Azt azonban kinyilatkoztatjuk, hogy nem „Esel"-t mondott.) Bizony oly szellemü röppentyü ez, a minőket a halhatatlan Barts 10 kr. entrée mellett a kiserdőben a magasba röpitni szokott. Hatásuk pillanatnyi „áh! áh!" mire a takarodó következik. Per tangentem szabadjon a mythologiából egy kis előadást tartanunk. Midőn Pán és Apollo, Syrinx és Kithara versenyre léptek, Midász a pályadijat Pánnak itélte oda. Ezért Midász Apollótól szamárfüleket kapott. És mit tett Midász? Elrejté azokat a phrygiai sipkája alá. Szolgája nem tudta azonban ezen titkot magába fojtani. Fogta magát tehát és a titkot egy árokba bekiáltá. Az árkot rövid idő alatt nádas nőtte be, melynek susogása a titkot elárulá. (Ezzel mi nem azt akarjuk kinyilatkoztatni, hogy az értekezlet összedobolásával megbizott, ki német Gründlichkeit-ját ez egyszer nem sükétekkel és némákkal, hanem ép beszélő organumokkal és rezgő földdobbal biró halandókkal megérteté, a saját vagy más auctoroknak szellemi titkait tálalta fel. Tehát nem tudjuk, ő-e a trónon ülő Midász, vagy csak annak famulusa. Annyit tudunk mégis, hogy idézetei a legvalódibb porosz junker-kedélyre vallanak.) „Wo kein Gedanke ist, dort stellt sich das Wort zur rechten Zeit ein", hangzik egy második, szintén a német Gründlichkeit költészetéből elesent idézet... Itt ezt a kérdést bátorkodunk koczkáztatni: miért nem éltek fiatal kartársaink Herdernek ezen sokkal igazságosabb mondásával: „Es ist ein Hauptfehler der Menschen, sinnlos zu nennen das, was ihnen nicht in den Kram passt, ... Brémer Friderika, a leghirnevesb svéd regényirónő pedig, ki maga is hosszu évek során át tanitással foglalkozott, emlékirataiban szóról-szóra ezeket mondja: „Az öreg nyugalomba ment tanitó, ki folyton a korszellemmel lépést tartott, községének boldogsága, jó szelleme; a napidijért működött és a külvilág törekvése iránt közönynyel viseltetett öreg tanitó a községnek legelső malcontent-ja. Kár tehát oly könyvmolyoknak a mondásait idézni, kik, tapasztalásból tudjuk, Gründlichkeit-jukból kifolyólag egyedül az önzésnek hódolnak... Hagyjuk most az idézeteket kiérdemelt babéraikon nyugodni és csevegjünk egyebekről is. Szolgálok azonnal egy érdekes themával: nemde uraim, általában azt szokták mondani, hogy a cseh és a czigány született muzsikusok, az olasz született énekes, az angol született kereskedő, a magyar paraszt fiu született huszár, a franczia született salon-férfiu, a spanyol született bika-viador és igy tovább, de azt csak nem mondta még senki, hogy valamely nemzetnek fiai született paedagogusok volnának, vagy lettek volna?... Erre persze az idézett czikk szerint is a válasz ez lesz: „Ha nem gondoskodott rólunk a természet, elővesszük a tanitóképző-intézetekben nyert utravalót és bárhol **gemacht** emberek vagyunk." Na már, uraim, engedjék meg, hogy sine ira et studio kereken kimondhassam, hogy ezen utravaló a legközelebbi állomásig sem elég. Bebizonyitsam? Szivesen... Mindenekelőtt figyelembe kell venniök, hogy az egyetemből szintén utravalóval ellátva kerül haza az ügyvéd és orvos, a szinészeti academiából a szinész, külföldről a művész és mégis a hatalmas védőt nem-e egyedül a lélektani jelenségekben gazdag törvényszéki terem, a diagnosis megállapitásában ügyes orvost nem-e egyedül betegeinek köre, a hallgató közönséget magával ragadó szinészt nem-e egyedül a szinpad deszkái és a koszoruzott művészt nem-e egyedül a természet lényegének mély tanulmányozása képezik? És egyedül mi, tanitók, kik a tanterem szük falai közt a világ csaknem összes erényeit és büneit képviselve látjuk, mi képeznénk ez alól kivételt? Nekünk elég volna az elsajátitott ismerettár és módszer? Engedelmet kérek, uraim, ennél valamivel több is kell. Ezt a többet pedig némelyek csak évek mulva, némelyek... tán soha sem sajátitják el. Bátor leszek, ennek a többnek nevet is adni. Mondjuk hogy routine. A ki ezzel nem bir, annak oda tálalhatják akár a váltakozó-, akár az osztály-, akár a szakrendszert, csömört fog az kapni mindegyiktől és a tanterem az ő számára örökkön örökké tömkeleget képezend. a gyermeknek lelke és szive pedig rá nézve folyton egy meg nem oldható problema leend.

Apropos, routine! A hires Montecuculi azt mondta: „Háboruviseléshez szükségeltetik pénz, pénz, pénz." Ezt a mondást mi azzal szeretnők kiegészitení: a routine megszerzéséhez szükségeltetik idő, idő, idő. — Róma sem épült egy nap alatt és ha Moltkének igaza van, hogy a német schulmeisterek verték meg a francziákat, ugy ez sem történt ám mindjárt a jénai csatavesztés utáni napon, hanem csak 66 év mulva: 1806-tól 1872-ig képezték a nemzetet és önönmagukat.

Ezalatt pedig nem ütöttek nagy zajt az ő Gründlichkeit-jukkal és, uraim... el nem bizakodtak! Bizony, bizony, az elbizakodottság a mai bizonyos hét svábot sem félemliti meg.

Ha nem csalódom, ama bizonyos exposéban kalapemelésről és tiszteletadásról, mit önök nagy kegyesen majd csak annak fognak oda itélni, kit aeropagjuk arra méltónak és érdemesnek találand, szintén szó volt. Helyes. Becses figyelmükbe ajánljuk azonban, hogy az illető boldog halandóknak majdan kiszolgáltatandó diszokmányokban alkalmazandó jeligék iránt az illető irónak meghagyni sziveskedjenek, hogy azokat üdébb forrásból meritse, mint a minőt idézetei érdekében most fölkeresett. (Ebben a járványos időben ezen gyakorlat egyátalában nem fog ártani.)

Szóljak most azon themáról, mely a multkori jeremiádát felidézte? Szükségtelen és pedig a következő okokból: van Arad városának oly iskolaszéke, melynek a szellemi értelmiséghez tartozó tagjai, ügyünket a legnagyobb odaadással, figyelemmel kisérve, minden rendszerünk és működésünkre nézve folyton à jour vannak; van továbbá Arad városának oly iskolaszéki elnöke, ki e város szellemi és anyagi érdekeinek előmozditása körül a legnemesb ambitióval fáradozik és végül egy iskola-felügyelője, ki a magyar tanitóság legkimagaslóbb alakjainak egyike.

Ezen tényezőkkel szemben mi aztán a tanitóság teendője? Nemde, bevárni a kiadott jelszót és aztán bebizonyitni, hogy szent ügyünknek hivatott harczosai vagyunk? Igy cselekedtek a veteránok mindig. Volt alkalmuk az osztály- és váltakozó rendszer előnyeit élvezni, hátrányaival megküzdeni; de azért az előnyök kényelmességétől el nem pulhatak és a hátrányok kellemetlenségeitől vissza nem riadtak. Ennek eredményét hazánk legtágabb köreiben és ennélfogva önök is ismerik.

Kene Fendschaft, meine Herren!

Senectus.

Az aradi paedagogiai harcz.

Ki hitte volna ezelőtt egy hónappal, hogy az akkor megindult hirlapi eszmecsere, melyet leginkább a szakrendszer idézett elő, annyira elfajul. Ma a szakrendszer kérdése egészen leszorult a napirendről, ugyszólván a feledés homályába ment. Helyébe az osztály- és váltakozó rendszer lépett s az szembe állitotta egymással nemcsak az elveket, hanem az öreg és fiatal tanitókat.

Mert ugy látszik, az egyik elv mellett csupa öregek, a másik elv mellett tisztán fiatalok küzdenek. A formális hadüzenet a szegedi tanitók itt létekor tartott diszgyülesen történt. Az ellenfél elfogadta a kihivást, bátran, önérzetesen és a mi fő: férfiasan lépett a küzdőtérre s már az első támadásnál meglátszott az ifju ihév.

A döntő ütközet még csak ezután lesz. A jelekből itélve, meglehetős későn. Hogy melyik fél fogja a diadalt aratni, előre nem tudhatjuk. De az is megtörténhetik, hogy a döntő ütközet elmarad, mert ugy lehet, az érdekelt nagyhatalom (az iskolaszék) közbe veti magát, csendet parancsol s kényszeriti őket megnyugodni legutóbbi diplomatiai intézkedésébe, abba t. i., hogy a három alsó osztályban maradjon meg a váltakozó rendszer, az igazgatók pedig legyenek állandóan a negyedik osztályban. E szerint ugyanis jóllakik a kecske is, a káposzta is megmarad. Egy iskolánál van osztályrendszer is, váltakozó rendszer is, szóval elég van téve öregnek és fiatalnak egyaránt. Csodálkozom is, hogy a gordiusi csomónak ilyetén igazán ügyes, diplomaticus megoldásába eddig bele nem nyugodtak. Különben talán bele is nyugodtak volna már, ha utóbbi időben a fiatalok sértett önérzete ki nem tör, amely alkalommal elvekkel is fenyegetőztek, miből a harcz folytatására lehet következtetni

Én a harczban nem akarok részt venni, nem akarok sem egyik, sem másik félnek szövetségese lenni, én csak mint pártatlan szemlélő mondom el nézetemet arról mit a harcz folyamából meritettem.

A hadakozó felek ugyanis az első összecsapásnál akaratlanul, de minden kétséget kizárólag azt constatálták, miszerint, az elemi, már t. i. az aradi elemi iskolák okai annak, hogy a középtanodák első osztályaiban olyan sokan buknak. Történt pedig e nevezetes dolog ilyeténképen:

Csik János igazgató ur paedagogia fejtegetései között eléggé kivehetően azt mondja, hogy az aradi középiskolák első osztályaiban sokan buknak s ezen körülményt a váltakozó rendszernek és a fiatal tanitóknak rója fel.

Erre a fiatal tanitók a vádat magukról elháritani igyekszenek, azt mondván, hogy miután ők a negyedik osztályban nem is voltak még, tanitványaikról a középtanodában szó sem lehet, de hallgatólag ők is elismerik, hogy a sok buktatásnak csakugyan az elemi iskola az oka, mert ez ellen nem tiltakoznak.

Ebben tehát mind a két fél egyetért. A dolognak ilyen egyértelmü beismerése ugyan aligha volt czéljuk; de hát ki tehet róla, ha véletlenül mégis nyilvánossá lett az, minek titokban kellett volna maradnia!

A legborzasztóbb még hozzá az, hogy a fiatalok az ő férfias mentségükkel az öregekre háritják a vádat. Lám-lám, jó öregek, mit kell megérni a hosszu küzdelem után! — Ha ezt más teszi vala a tanitókkal, nem önmaguk, a hálátlanság rút bélyegét sütötték volna rá.

Bizony szerencse, hogy e szomoru leleplezés a jubileálások után történt.

No de elég a kedélyes elmefuttatásból. Hátha igaz is van a dologban, akkor aztán jaj nekem. Térjünk hát a tárgyra.

Azt már én is többször hallottam, sőt a magam körében tapasztaltam is, hogy az elemi iskolákból nagyon sok gyenge gyermek kerül ki. Leginkább azt mondják: gyöngén olvasnak s nem gondolkodnak. De én azért sem az öregeket, sem a fiatalokat nem vádolom, mert az okot a rendszerben, a most divó váltakozó rendszerben találom.

A váltakozó rendszer nem Aradra való, és nem való egyáltalában olyan helyre, hol több az elemi iskola, mert ilyen helyen a tanulók mindig vándorolnak egyikből a másikba. Ez s a Csik ur által kifejtett okok alapjában lehetetlenné teszik a váltakozó rendszert. Számok bizonyitják, mily kevesen maradnak meg a negyedik osztályig azon tanulókból, kikkel a tanitó a cyclust megkezdte.

Ha összehasonlitjuk a multat a közelmulttal, kénytelenek vagyunk beismerni, hogy Arad város most is nagyrabecsült tanitósága akkor vivta ki magának a legnagyobb elismerést és hirt, midőn az osztályrendszer divott. A váltakozó rendszer behozatala óta megfeneklett a tanitás ügye. Nem találom fel azt a nemes versenyt, melyről a mi jó öregeink oly édes visszaemlékezéssel tudnak beszélni. Sőt a váltakozó rendszer mellett, mint látjuk, visszaesés észlelhető azóta, mióta a középtanodákban a felvételi vizsgálatokat beszüntették.

Azt hiszem, nem is csalódom, midőn a hanyatlás valódi okát ebben vélem feltalálni. Mert mi türés-tagadás, az a felvételi vizsgálat, kelletlenül ugyan, mégis serkentőleg hatott a tanitásra, sőt versenyre hitt, mivel mindenki büszkeséget talált abban, ha az ő tanitványa közül vettek föl legtöbbet a középtanodába s mélyen sértette önérzetét, ha sokat vetettek vissza. A felvételi vizsgálat tehát kétségtelenül fokozza az ügybuzgalmat.

A felvételi vizsgálat megszünt, s talán avval együtt, nagyon észrevetlen fokozatossággal az elemi tanitók buzgalma is. Szerencse, hogy egy kissé későn, de mégis elég korán, ők maguk fedezték fel a bajt, mert ez magában véve biztositék az orvoslásra, s megnyugvás a jövőre. A beismerés fél megjavulás!

Ha bárki más, kivált egy laikus, egy iskolalátogató jutott volna e felfedezésre, nem lett volna segitve a bajon. Arra bizonyosan

---

lyen genialis egy asszony; hogy meg tudja nézni az embert; mikor elbúcsúztunk, ugy megszoritotta a kezemet, hogy már igazán arra gondoltam, hátha nékem ott kellene — maradni.

Hangos hahota közben feleli a másik:

— Társad lettem volna, mert ezt a kézszoritást magam is épp igy éreztem; és a mellett ugy oda simult a vállamhoz, hogy a vérem szinte visszafelé kezdett keringeni . . .

A harmadik már türelmetlenül várta, hogy ő is elmondhassa, miszerint neki is kijutott a vén asszony kegyéből, és nagyobb bizonyság kedvéért fel is mutatta azt a hervadt virágszálat, melyet a szép asszony tegnap még illatosan tüzött a gomblyukába. A kezét persze neki is megszorongatta.

Jön a negyedik. Szinte hetykén üdvözöl bennünket. Diadalmas tekintettel néz végig rajtunk. Egy rejtélyes mosoly vonul végig ajakán, midőn a czukrot kávéjába teszi.

— Barátom az az asszony . . .

— Ugye, hogy megszorongatta a kezedet?

— Hát ti honnan tudjátok? — kérdé, miközben bámulatában a földre ejté a kanalát.

Aztán megegyeztünk abban, hogy ez az Ida mégis csak nagyszerü egy asszony.

Ez a nagyszerü asszony pedig, a ki olyan müvészettel tud egy ketreczben megtartani annyi éhes oroszlánt, midőn még édes emlékezettel az eltöltött estére meglátogatjuk, avval fogad benünket, hogy . . .

— Biz én már vén asszony vagyok!

De nem akarom önöket tovább untatni a mi szép Idánk vén asszonyságával, hisz önök ezt ép oly kevéssé hiszik el, a mint nem akartuk elhinni mi sem.

A mit még elbeszélni akarok, az az ő megifjúhodásának története.

Egy szép nyájas napon ugyanis azt kellett észrevennünk, hogy a szép asszonyka egyetlen egyszer sem nevezte magát „vén asszony"-nak, s abból a különös egyrészt izgatott, másrészt borongó tekintetből mely az összes törzsudvarlók arczáról leolvasható volt, világosan kimagyarázódott az, hogy e napon egyiknek sem — szorongatta meg a kezét.

De hát Istenem mit jelentsen ez? Talán nincs többé szüksége udvarlóira? Vagy más gárdát óhajt a ketreczbe zárni?

Igen, a szép asszonynak nem kell több uvarló. A szép asszony többé nem vén asszony, hanem menyasszony.

Mi pedig nem mondhattunk egyebet, mint hogy ujra elsóhajtottuk, hogy genialis asszony.

Hanem azért, mikor a szerencsekivánó látogatásunkkor mindegyikünk ugy viselte magát, mint egy hütlenül kijátszott, eskűszegéssel megcsalt szerelmes, és mikor egyikünk ennek kifejezést is merészelt adni, Ida ismét csak azt felelte:

— Ugyan ne komédiázzanak. Csak nem gondolják, hogy valaki elhiszi maguknak, hogy szerelmesek voltak egy ilyen — vén asszonyba.

Tehát még mindig vén asszony volt.

Azóta elmult 18 esztendő. Az udvarlók törzskara még mindig nem tesz egyebet, mint — udvarol. Egy bálterem perkettáin meglátt am egy igen csinos fiatal leánykát. Majd szédszedték a tánczosok. Midőn nehány perczig békét hagytak neki, sietett anyjához. És akkor én is oda siettem, mert a szép fiatal leánynak anyja Ida volt, a mi hajdani vén asszonyunk. A szeme még mindig olyan volt, mint a gyémánt. A termete még mindig bolonditóan ingerlő, csak az a tündöklő fehér arczbőr veszitett egy kissé a természetességéből.

Az igaz, hogy most már negyvenhárom esztendős volt, de vén asszony nem volt. Legalább is nem akart az lenni, ugy öltözködött, mint egy fiatal leány s lehetetlen volt észre nem venni, hogy minden áron akart — tetszeni.

Önkénytelenül el kellett mosolyodnom és ő ezt a mosolyt nagyon jól megértette.

— Kitalálom, hogy mit nevet!

— Ugyan próbálja meg!

— Ugye, hogy azt neveti, hogy elmarad a „vén asszony vagyok"?

— Eltalálta asszonyom!

— No látja. De hát miért is mondanám most. Hiszen most már van más, a ki vénit.

S ezzel rámutatott arra a szép fiatal kifejlett leányra, ki épp előttünk lebbent tova a tánez szédületes forgatagában.

Sólyom Andor.

A Kumjasszin-család.

[2. Folyt.] (Regény.)

Irta: *Henry Gréville.*

— Az „Aradi Közlöny" számára forditotta: **H. G.** —

III.

Miféle asszony Kumjasszin grófné.

Kumjasszin grófné, midőn Górov unokafivérének halála után a néhány hónapos Vaszilisszát magához vette, tizenegy év óta volt férjnél és gyermeke nem született.

Irigykedve szemlélte a sétányon a fehér kazsmirral és dus himzéssel boritott bundákat, melyekbe burkolva a dajkák a kedves babákat, a férjes asszonyok eme kincseit hordozták. Unokafivérének korai halálában Isten ujját látta, mely megmutatta neki, hogy a bőn óhajtott gyermeket veszedelem és fáradság nélkül hol szerezheti meg. Górov asszony beleegyezése csak alakiság volt és Vasszilissza már egy héttel atyja halála után, mint a grófné fogadott leánya, ennek házába jött.

A gyermekbarát gróf — különben is kitünő ember — észrevétel nélkül helyeselte felesége inditványát. Rögtön ő maga hajtatott a boltba és saját fogatán magával hozta egy orosz dajka pompás jelmezét, mely a gyermeket szoptató falusi szépségnek volt szánva és végtelenül örült, midőn a derék menyecskét kék damasztban és széles arany paszomántokkal, fején gyöngyökkel és arany fonallal himzett kakosnikkal, a házban büszkélkedni látta.

A grófnét a sétányon a dajka és a csecsemő kisérték, csodálkozó ismerőseinek kérdéseire tréfásan felelt és a fiatal anya szerepét a legtermészetesebben játszotta.

Az ég azonban ezt a tréfát nem látszott elérteni, mert pár havi fictiv anyaság után egy szép napon a grófné azt vette észre, hogy készül valóságos anya lenni.

Ebben nem talált okot az örömre. Először, mert tizenkét évi házasság után ez nem valami kellemes meglepetés és másodszor, mit csináljon a rosszkor felfogadott gyermekkel?

Miután jobbat nem tehetett, azzal vigasztalta magát, hogy fiut fog szülni. De ha egyszer a végzet ellenünk van, minden vágyunkat meghiusitja: a várt gyermek leány lett!

A gróf rögtön megvigasztalta magát: A két leány együtt fog fölnevelkedni, annál kellemesebb lesz Zinára nézve a játék és tanulás. A grófné azonban practicusabb volt; ő távolabb nézett a jövőbe és elhatározta, hogy Vasszilisszát korán kell férjhez adni, nehogy a házban komoly akadályt képezzen.

Őszintén szólva: most már nem szerette fogadott gyermekét és hogy nem gyülölte, ebben csak a vallásosság és keresztényi szeretet által rárótt azon kötelesség gátolta meg, mely egy védtelen gyermeket, a kinek ezenfölül keresztanyja volt, szeretni és oltalmazni parancsol.

A Mindenható, a ki a grófnénak a gyermekek után való vágyát nagyon komolyan vette, hét évvel Zenaida születése után megajándékozta még egy finval, Dimitrijjel. Ezuttal a grófné már majdnem kétségbeesett: hat hónapig nem mozdult ki jószágáról, sőt a legközelebb állók is Kumjasszinnak fiörökös ot adó eseményt csak akkor tudták, midőn az ténynyé vált.

Szerencsére a mennyei könyörületesség ennyivel megelégedett; mert ha ez hasonló módon még egyszer ismétlődött volna, a grófnét talán még vallásos alapelvei sem akadályozzák meg abban, hogy életének véget vessen.

Mindezek daczára a rend a Kumjasszinházban egy pillanatig sem bomlott meg. A két kis leány egymással fölnövekedett, Vaszilissza gyengébb volt és több gondozást igényelt, ellenben az erőteljes Zenaide gyönyörüen fejlődött. Kis korukban egyformán ruházkodtak és közös nevelőjük volt: később, mikor Lissza tizenöt éves lett, hosszu ruhát adtak rá, külön nevelőnőt kapott, a ki azon megbizást nyerte, hogy növendékét készitse elő az élet küzdelmeire.

„Ő egy vagyontalan árva, Bochet kisasszony, ezt ne feledje. Nem osztozik a gazdag örökösné sorsában; igyekezzék szerény hajlamait és keresztény önmegadását beléesepegtetni."

Ekként méltóztatott magát a grófnőnek kifejezni, midőn hugát a derék svajczi nőre bizta. Szerencsére a nevelőnőnek kitünő szive volt: nem egészen fogta föl, hogy mit vél a grófné, do miután inkább rakaszkodott a betükhöz, mint a beszéd értelméhez, növendé-

---

Folytatás a mellékleten.

azt mondják, hogy laikus, nem ért a tanügyhöz, a tanításhoz, nem tudja mi a tananyag s végül még roszakarattal is vádolják.

A roszakaratot aligha, de az előbbit el kell fogadni argumentumnak. Nehéz valakinek az osztályáról véleményt mondani, kivált laikusnak. Még szakember sem képes rövid időalatt egész határozottsággal ítéletet mondani. Azért a váltakozó rendszernél nagyon bajos sőt lehetetlen az ellenőrzés. Az iskolaszék e tekintetben még akkor sem érhetne czélt, ha minden héten mindegyik tagját, mozgósitaná az iskolákba.

Az osztályrendszernél a tanitók ellenőrzik egymást. Ha valamelyik tanitó az előtte való osztályból gyenge tanulókat kap s erről a tanév első hónapjában meggyőződik, ösmerve ebbeli gyöngeségünket, olyan lármát csap, mely vészkiáltásnak is beillik. — Ezt elkerülendő, mindenki fokozott buzgalommal igyekszik szolgálni az ügyet is. Ennel jobb ellenőrzést nem ismerek. Ez orvosolni fogná a bajt, mely még most csak gyöngeségben nyilvánul.

Legjobb volna ezért Aradon az osztályrendszer; szerintem ez biztositaná az állandó sikert.

Ha valamikor Aradon az osztályrendszert viszszaállitják, mi előbb-utóbb bekövetkezik, a felsőbb osztályok természetszerüleg az öregebb tanitókat illetik. Nem csudálkozom egy cseppet sem, ha ők, mint a hogy a fiatalok állitják, a könnyebb végét keresik a dolognak. A természet maga követeli ezt igy s rosz lelkü az, ki még azt is hozzá teszi, hogy a könnyebb munka mellett a privátát hajhászszák. Az idősb tanitó lassankint veszit az eleterő ruganyosságából s inkább hajlik csendesebb s komolyabb munka után, mit csakis a felsőbb osztályokban talál föl. Itt a testi erő hanyatlása mellett még kellő szellemi rugékonysággal és erővel működhetik, mit meg is tesz, mert tudjuk, hogy lelkiismeretessége a pedantériáig megy.

Nem ok nélkül félnek az idősb tanitók az első osztályoktól. Ott a kis gyermekek között nekik is olyanokká kell lenni. Ez kerül legnagyobb megerőltetésükbe és bizon sokszor komikusak lehetnek, mikor a gyermekiest erőszakolják. Csak akkor való ez nekik, ha el nem kerülhetik.

A fiatal erők képesitettségét nem vonja kétségbe senki. Kaszt-rendszerről a tanitók közt nem lehet most szó. Az csak akkor lehetett, mikor az elemi tanitókat is többféleképen képesitették, s léteztek elemi és főelemi tanitók stb. — A fiatal tanitó értékéből nem von le semmit az, ha az első osztátyban működik. Mig fiatal, jobban győzi ott, s könnyebben bele találja magát szerepébe. Ha pedig az Isten ugy akarja, hogy ők is hosszu élettek legyenek s nem kerülhetik el az általuk idézett negy német paedagogusnak még nagyobb mondását, nekik is jobb lesz a dolog kényelmesebb része.

És midőn azt mondom, tisztelet az öregeknek, még egyszer hangsulyozom: Aradon több sikert biztosit az osztályrendszer.

Niedermayer Tóbiás.

Külföld.

Az orosz lapok Ausztria-Magyarországról. A péterváry sajtó ujabban a délszláv államok szövetségének eszméjét általában olyannak tekinti, mely Oroszország érdekeivel ellentétben áll s Ausztria-Magyarország befolyását növeli a délszlávok közt. Epp azért azt határozottan elitéli. Ausztria-Magyarországnak délszláv állammá való átalakulásáról az a vélemény, hogy az egyhamar nem történhetik ugyan meg, de nem lehetetlen. Minél erősebben megveti a lábát Boszniában és Hercegovinában, valamint Szerbiában minél inkább közelebb nyomul a Balkánfélsziget keleti határaihoz, s végre minél mélyebb gyökereket ver a gazdasági összeköttetés: annál közelebb jön az a pillanat, mikor a szláv folyamok az osztrák tengerbe ömlenek, erősen érintve Oroszország existentiális érdekeit. Ezzel szemben a moszkvai „Lowrem Iswestija“ azt véli, hogy az Ausztria-Magyarország által befolyásolt szláv államok magára e monarchiára nézve rejtenek nagy veszedelmet, a menynyiben egy Szerbia irredenta van keletkezőben. Hogy a catastropha egyelőre nem következett be, Oroszország eddigi loyalis magatartásának róhatni fel, mely ez ideig lemondott arról, hogy Franczia országnak Itália irányában való egykori szerepét vállalja magára. Oroszországnak nincs egyébre szüksége, mint hogy a szerbek egyesülését helyeselje, nekik támogatást igérjen és Ausztria-Magyarország napjai meg vannak számlálva, ha nem is az összes szerb országokban, azokban mindenesetre, melyek egykor a velenczei köztársasághoz tartoztak. (Dalmáczia). A nevezett lap nem tartja helyesnek Montenegro fejedelmének jelöltetését Bulgária trónjára, mert Nikitának határozottan Szerbiában van a helye.

Orosz hangulatcsinálás. A pétervári kormány október 1-én ismételten egy tendentiózus táviratott menesztetett szét Moszkvából, mely szerint az ottani kereskedelmi köröket a bulgáriai események nagyon nyugtalanitják. Az üzlet, mely szeptember elején élénkülni kezdett, a helyzet bizonytalansága miatt ismét teljesen pang. Ha ez tovább is igy tart, füstbe megy minden remény, melyet az üzlet javulása iránt a termés következtében tápláltak. Moszkva mindenrekész. A mostani helyzet ép oly rossz, mint a háboru, ha ugyan nem rosszabb.

Az angol sajtó Kaulbars ellen. Kaulbarsnak Sophiában követett magatartása az angol sajtót általában nagyon feltüzelte Oroszország ellen. A „Times“ kifejti, hogy Oroszországnak ily eljárásra semmi joga sincs s Ausztria-Magyarország és Oroszország között élénk differentiát constatál azon tényből, hogy Burián ügyvivőnk nem csatlakozott az orosz képviselőhez, a merénylők érdekében tett lépéseket illetőleg. Az angol lapokat különben az egyptomi incidens is igen nyugtalanitja. Egy orosz alattvaló, Lawison, Kairoban nehány társával betört az Ismalia-palotába s kijelenté, hogy azt elfoglalja Ismail pasa, az ex-khevide nevében. Az egész eset igen rejtélyes s mibenléte még nincs kideritve. A „Times“ sajnálkozik a felett, hogy az illetőt, mert orosz alattvaló, nem lehet másképen megbüntetni, mint az orosz consulatus által, az pedig nem igen fog rosszalólag beavatkozni.

Legujabb posta.

— Az oroszbarát Törökország. konstantinápolyi jelentések szerint, ott azt tartják, hogy Sakir pasa fontos nyilatkozatokat fog hozni az orosz kormánytól. Hir szerint Giers azon formális biztositás tételére hatalmazta fél, hogy Oroszországnak Bulgáriát illetőleg semmiféle occupationális szándéka nincs, nem akarja a szultán jogait csorbitani, hanem arra törekszik, hogy a bolgárkérdés Törökországgal egyetértőleg megoldassék. A szultán környezetében az orosz barát áramlatok ezáltal növekedtek, mig a miniszteriumban és még inkább a közvéleményben erős kétolyeket támasztanak az orosz nyilatkozatok megbizhatóságát illetőleg. — A porta a keletruméliai és kisázsiai határon nagy buzgósággal folytatja fegyverkezését, Drinápolyban ez idő szerint két 84,000 emberből álló hadtest van összpontositva, Macedoniában 54,000 főnyi nagyobbára szabadságolt állománya katona, Salonichiben 57,000 ember, összesen tehát 197,000 áll készen 462 ágyuval.

— Republicanus herczeg. A sevillai herczeg Tarbesből „Henry de Bourbon“ aláirással levelet tesz közzé, melyben azt hangsulyozza, hogy a spanyol királynét (akit ő csupán főherczegnőnek nevez), nem akarta sérteni. Azt állitja, hogy fogságában hozzá nem méltóan bántak vele. Fenyegetődzik, compromittáló leveleket hoz nyilvánosságra s kijelenti, hogy a monarchia megbuktatására fog törekedni. A herczeg Németország ellen s a spanyol-franczia szövetség mellett van. Hangsulyozza a latin unio megvalósitásának szükségességét s e szavakkal végzi levelét: Ha üt az óra, én leszek az első, ki fegyverrel és e kiáltással térek vissza: Éljen a spanyol köztársaság.

— A „Nowoja Wremja“ Tisza válaszáról irva, megelégedéssel constatálja, hogy Tisza nyilatkozata szerint Oroszország és Ausztria között nincs megállapodás, minélfogva Oroszország nemcsak Bulgáriában, hanem a szerb tartományokban is akadálytalanul működhetik befolyásának terjesztésén.

— A bolgár minisztertanács válasza még mindig nem nyujtatott át Kaulbarsnak, mert nem tud a miniszterium megállapodásra jutni. A választások elhalasztásának pártolói szaporodnak, de a katonatisztek szabadonbocsátását illetőleg nem jött létre megegyezés. — Nehány magánember, kiknek egyike orosz alattvaló, Sophiában összeverekedett, de ez esetnek nem tulajdonitanak jelentőséget.

TÁVIRATOK.

— A Janszki-ügyben küldött kérvények sorsa. —

Budapest, október 2. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) A képviselőház kérvényi bizottsága ma tartott ülésében elfogadta az előadó azon inditványát, mely szerint a Janszki-ügyben érkezett kérvények tárgyában a királyi kézirat kibocsátása után további intézkedésnek szüksége fenn nem forog. A bizottság szélsőbali tagjai külön véleményt jelentettek be.

— A cholera Budapesten. —

Budapest, október 2. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) A legutóbbi 24 óra alatt **16** cholera-betegedési és **8** cholera-haláleset fordult elő.

— Politikai párbaj. —

Pécs, október 2. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) Christen közös hadseregbeli hadnagy Komjáthy Béla képviselőt az interpellatiója alkalmával tett kifakadások miatt párbajra hivta ki.

— A szegedi uj szinház megnyitása. —

Szeged, október 2. (Az „Aradi Közlöny eredeti távirata.) A mai sziuházmegnyitási ünnepélyek alkalmából, a város reggeltől kezdve zászlódiszben volt. Az indóházhoz vezető utczákon a házak erkélyei szőnyegektől voltak elboritva. Az egész lakosság izgalomban várta Tisza miniszterelnök érkeztét ki a délutáni gyorsvonattal érkezett Szegedre. Az osztrák államvasut indóházát és környékét ezer és ezer ember lepte el. A perronon a városi hatóság. H.-M.-Vásárhely és Szentes város küldöttsége fogadták a kormányelnököt, a város intelligentiájának cremjétől övedzve. Midőn Tisza Kálmán testvérével Tisza Lajos gróffal a koesi ajtajában megjelent, egetverő éljenriadal harsogott fel, mire Pálfy Ferencz polgármester lépett elő és üdvözölte a kormányelnököt, a közönség lelkes, tüntető éljenzései közben. Tisza Kálmán válaszával elragadta a közönséget. Válasza után Kállay Albert főispánnal és Stammer csongrádmegyei alispánnal váltott pár barátságos szót, mire a magas vendégek kiséretükkel kocsikra szálltak és beláthatlan kocsisortól kisérve a „Tisza-szálló“-ba hajtattak.

Kevés vártatva a hôtel-ben Tisza miniszterelnök Szeged város hatóságának küldöttségét fogadta, mely Kállay főispán vezetése alatt tisztelgett. Stammer alispán Csongrádmegye küldöttségét vezette. Majd a papság és az egyletek küldöttségei tisztelegtek a kormányelnöknél.

Esti 7 órakor kezdődött a megnyitó előadás. A fényes uj szinház minden zugában megtelt.

Midőn Tiszáék a királyi páholyban megjelentek, a közönség lelkesen megéljenezte őket.

Csiky Gergely „Prolog“-ja nagy tetszést aratott. Nagy Ibolyka remekül szavalta el. Az egész előadás kitünően sikerült.

Előadás után a „Tisza-szálló“ redouttetermében banquette volt, mely után Tisza kormányelnök cercle-t tartott a kis teremben.

Este az egész város ki volt világitva. Talpon volt egész Szeged.

Tisza Kálmán és Lajos az éjjeli vonattal visszautaztak Budapestre.

Előfizetési felhivás
az
„ARADI KÖZLÖNY“
politikai napi lap
(megjelen vasárnap és ünnep utáni napon is)

1886. évi utolsó (okt.—decz.) negyedére:

helyben, házhoz hordva. . . . 3 frt — kr.
vidékre, postai szétküldéssel . . 3 frt 50 kr.

Az **„Aradi Közlöny“** előfizetői a **„Gombostű“** cz. szépirodalmi havi közlönyt dij mentesen kapják.

Nehogy a szétküldésben fennakadás történjék: kérjük az előfizetési pénzeket legczélszerübben postautalványnyal — f. hó végéig beküldeni.

Hirdetések jutányos, kereskedelmi hirdetések fölötte olcsó áron vétetnek fel.

Az „Aradi Közlöny“
kiadóhivatala.

NAPTAR.

Október 3. Vasárnap. — Róm. cath. napt. Olvum. — Prot. napt. Tirus. — Görög-orosz naptár (szept. 21.) Konrád. — Nap kél 6 óra 3 perez. Nyugszik 5 óra 34 perez.

Okt. 4. Csanádmegye közgyülése Makón.

Okt. 6. Az aradi vértanuk gyászünnepélye. 1. D. e. 10 órakor gyász istenitisztelet a minoriták templomában. 2. Kivonulás a vértanuk sirjához.

Okt. 10. A csanádmegyei gazdasági kiállitás megnyitása.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Október 6.** A nemzeti kegyelet gyászünnepének évfordulóját az idén is imposansan és a nagy emlékhez méltóan üli meg az aradi honvédegylet és a martyrok városának hazafias lelkületü közönsége. Az ünnepély programmját a következőkben állapitotta meg a rendező bizottság. Délelőtt 9 órakor a honvédegylet tagjainak gyülekezése megy végbe Deák Ferencz-utcza 33—34-ik száma alatt, honnan az egyleti tagok zászlójuk alatt testületileg a minorita atyák templomába vonulnak, hol 10 órakor fényes gyászistenitisztelet lesz. Megemlitjük e helyen, hogy ugy a templomot, mint a kivégzési helyet Csutak Károly ez alkalommal teljesen dij nélkül disziti fel. Az istenitisztelet alatt a rendes szinházi zenekaron kivül még néhány mükedvelő fogja a zenét szolgáltatni. A magánrészeket Kövér Gáborné, Szegál Gabriella urnők, továbbá Nagy Sándor és Vértessy Andor urak adják elő. Az orgonát Höszly Jakab ur kezeli. A „Libera“ alatt a szinházi kardalnokok egy vocal gyászdalt énekelnek Delin Henrik szinházi karnagy vezetése alatt. A szinházi zenekart, valamint a kardalnokok közremüködését Krecsányi szinigazgató a honvédegylet felkérésére a legnagyobb készséggel engedte át. A gyászistentisztelet végeztével a közönség a 13 vértanu kivégeztetesi helyére vonul. Az aradi dalegylet a „Hymnusz“-t énekli el, melynek elhangoztával Tiszti Lajos gyászbeszédet tart. Ezután Jankay ez alkalomra szerzett ódáját szavalja el. Dr. Barabás Béla pedig a budapesti egyetemi polgárok koszoruját teszi le rövid beszéd kiséretében. Befejezésül az aradi dalegylet a „Szózat“-ot énekli el. Ennyi a programm, mely esetleg kibővülhet az által, hogy a budapesti munkásegylet küldöttsége csakugyan megjelenik, s szintén koszorut helyez a kivégzés helyére.

— **Bonnaz Sándor** csanádi püspök jótékonyságának ismét igen szég jelét adta azáltal, hogy a törökbecsei tüzkárosultak nyomorának enyhitésére 250 frtot adományozott, a csernyai tüzkárosultak részére pedig 300 frtot.

— **A tegnapi tanácsülésből.** Az egészségügyi bizottság annak idején elhatározta, hogy a cholera-járvány terjedésére való tekintettel elegendő jég szereztessék be mielőbb. Ez ügyben a főkapitányság intézkedése tudomásul vétetett. Ugyancsak az egészségügyi bizottság ajánlatára a tanács elrendelte, hogy a Tököly- és gabnatér hetenkint legalább is kétszer tisztittassék: a két hetipiaczi biztos pedig utasitva lett, hogy rendes teendőjükön kivüli a házak desinficiálását is ellenőrizzék. Zemplényi Sándor és Bauer kávések kérvénye, melyben a záróra meg nem tartásáért rájuk rótt 20—20 frt penzbirság elengedését, illetve mérséklését kérték, akként intéztetett el, hogy a birság összege 10—10 forintra szállittatott le.

— **Dr. Márki Sándor**, az aradi lyceum volt jeles tanára ma reggel Aradra érkezik s nehány napot rokonai körében itt fog tölteni.

— **Birósági kinevezések.** A magyar kir. igazságügyminiszter dr. Bucz Lajos békésgyulai alügyészt a budapesti kir. ügyészséghez helyezte át; Széless Károly világosi kir. járásbirósági joggyakornokot pedig a borosjenői járásbirósághoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Szőlőárulás igazolvány nélkül tilos.** Mennyire jogos volt részünkről a fölszólalás a szőlőnek minden igazolvány nélküli árusitása ellen, mutatja az eset, hogy tegnap egy paulisi paraszt embert csipett el a rendőrség piaczunkon, a mint a legszebb rózsa- s kadarka szőlőt igazolvány nélkül árulgatta. Kitünt, hogy az olyan helyekről való, melyeknek adóját nem ő fizette, vagyis, hogy lopott. A rendőrség a szőlőt el is kobozta, a szőlőtolvajt pedig hüvösre tette.

— **Meghivás.** Bajtársak! Az aradi honvédegylet tagjai a tizenhárom vértanú dicső halálának 38-ik évfordulója napján október 6-án délelőtt 10 órakor a minorita atyák templomában tartandó gyászistentiszteletre valamint a vértanuk kivégeztetése helyén lefolyandó kegyeletes ünnepélyre teljes számban megjelenni bajtársi érzülettel ez uton is felkéretnek. Gyülekezés a szokásos helyen (Deák Fer. uteza 33. és 34. sz. alatt szerdán délelőtt 9 órakor, honnan testületileg vonulunk zászlónkkal a templomba.) Arad 1886. október 2. A honvéd-egylet elnöksége.

— **Zene-, és énekpróba.** Az október 6-án a minoriták templomában tartandó gyászistentiszteleten közremüködő zene,- és énekkar f. hó 5-én kedden délután 3 órakor a minoriták templomában összhang próbát tart.

— **Gyászrovat.** Alólirottak mély fájdalommal tudatják, a forrón szeretett férj, illetőleg édes atya, após, nagyapa, dédapa és rohon Schönwald Noénak, folyó évi octóberhó 1-én, délutáni 5 órakor, életének 77-ik s boldog házasságának 51-ik évében történt jobblétre szenderültét. A boldogult hült tetemei octóberhó 3-án, délután 4 órakor fognak főtér 17. sz. a. házból a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Béke és áldás poraira! Arad, 1886. október 2-án. özv. Schönwald Noéné, szül. Walder Rozália, neje, Böhm Regina, szül. Schönwald, Stern Sarolta, szül. Schönwald, Róth Verona, szül. Schönwald, gyermekei. Böhm Antal, Stern Lipót, Róth Ignácz, vejei. Dr. Sipos Mór, Stern Eugénia, férj. Steinitz, Stern Józsa, férj. Braun, Stern Mariska, Stern Jakab. Stern Anna, Stern Ilonka, Róth Giza, ifj. Róth Ignácz, Róth Róza, Róth Julcsa, Róth Dezső, Róth Margit, unokái. Steinitz Miksa, Braun Adolf, unokaöcscsei. Steinitz Iza, Steinitz Béla, dédunokái.

— **A buzsáki vágóhid** közel áll a valósuláshoz. Ugyanis Kohn László buzsáki mészáros hajlandó a maga költségén egy vágóhidat állitni, s a vágás alá bocsátandó marhák orvosrendőri megvizsgáltatását szakközegek által eszközöltetni; igy aztán a vágó hid fölállitása ellen támadt aggodalom elesnék.

— **Erdőőrök figyelmébe.** A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter engedélye alapján ezentul oly egyének, kik a 20 éves életkort elérték, erdőőri szakvizsgára bocsáthatók. Eddig a vizsga letehetéséhez a 24-ik életév betöltése szükségeltetett.

— **Felhivás Arad város hazafias közönségéhez.** A magyar nemzet 13 hős tábornoka 37 évvel ezelőtt szenvedett vértanúi halált. Október 6-án, szerdán lesz évfordulója e napnak, a midőn is délelőtt 10 órakor a minorita atyák templomában gyászistenitisztelet, ennek végeztével pedig ünnepi kivonulás a vértanuk kivégeztetési helyéhez. E kegyeletes ünnepélyre Arad város hazafias közönségét ezuton is meghivjuk. Arad, 1886. október 2-án. A honvédegylet elnöksége.

— **Dr. Réthy László** a magyar nemzeti muzeumi régiségtár másodsegédőrét első segédőrré léptette elő a vallás- és közoktatásügyi miniszter.

— **Tolvajlás az aradi várban.** Ma már annyira megy a tolvajok vakmerősége, hogy nemcsak a fegyvertelen lakosságot fosztogatják ki, de a fegyveres katonaság laktanyáján is szerencsét mernek próbálni. Igy az aradi várparancsnokság részesült abban a meglepetésben, hogy a várból több rendbeli katonaruha tolvajoltatott el, melyekre az a gyanu merült föl, hogy a zsibárusok valamelyikénél adatott el potom áron. A gyanu különben valami Schuchmacher nevü egyént terhel.

— **Választmányi ülés.** Az aradi iparosifjak önképző és betegsegélyző egylete hétfőn (e hó 4-én) esti 7 órakor az egylet helyiségében választmányi ülést tart, melyre a tagokat ez uton is tisztelettel meghivja az elnökség. Tárgyak: elnöki jelentés, pénztárnok havi jelentése, befolyt ügyek elintézése, inditványok, uj tagok fölvétele.

— **Még nem érett a szőllő.** Mint megbizható forrásból értesülünk, a gyoroki hegyen a szőllő még korántsem oly érett, hogy a szürettel ne lehetett volna még egy kissé várni; különösen a kadarkafajra elkelt volna még 8—10 napi érési idő. De ha egyszer oly nehezen várjuk a szüretet, mit gondolunk a kadarkával? Pedig nagyon jó volna gondolni, mert bortermelésünk jóhirnevének éppen nem hizeleg az éretlen egresből kisajtolt lőre.

— **Wittmann Károly** vendéglőhelyiségei igen előnyös változáson mentek át. Az összes helyiségek kiváló izléssel lettek restaurálva; a belső nagy terem piros alapszinü aranyozott tapétával van megujitva, s az uj csillárok is igen diszesek. Közelebbről a vendéglő szabadságtéri bejárata is át fog alakittatni egy góth izlésben tartott már munkában levő disz-bejáróval. Egyszóval a derék vendéglős arra törekszik, hogy helyiségei a nagy-városi igényeknek is megfeleljenek.

— **Megbüntetett dohánycsempészek.** Ifju Pintér János lökösházi lakos dohánycsempészeten kapatván rajt. az elkobzott 8½ kiló magyar dohány után 26 frt 18 kr illeték lefizetésére, vagyontalanság esetén pedig 6 napi elzárásra itéltetett. — Ugyancsak dohánycsempészetért lettek elitélve Csiki Anna, Ember Ferencz és neje Kahuk Terézia és pedig 11 kilogram dohány után 32 frt 88 krajczár illeték fizetésre, nem fizetés esetén pedig egyeként hat napi elzáratásra.

— **Ur akart lenni a maga vagyonában.** Ifju Szaabó György gyoroki lakos gyoroki szőlőjében a szüretet a megyei határozat ellenére már e hó 1-én megkezdette, s mivel a hegyesősz és hegybiró, többszöri tiltakozása daczára a szüretelést abba nem hagyta, a szolgabirói hivatalnak bejelentetett.

— **Mit nem tesz a pálinka?** Tegnap három halmágyi lakos szilvát hozott az aradi piaczra elárulás végett, s amikor a szilván tuladtak, egy kis áldomásra betértek a fejszeutcza végén levő koresmába. Természetesen pálinkát ittak, s ez őket annyira föllelkesitette, hogy az atyafiak elkezdtek lovaikkal ügetni. Egyszerre csak egy nagy zökkenés, utánna még egy nagyobb Jeremiás-féle áriák, melyek orditásnak is bátran beillettek volna, mert a kocsi felfordult s az egyik atyafi oly szerencsétlenül bukott ki belőle, hogy jobb karjának alszár csontját eltörte.

— **Az aradi közuti vaspálya** forgalmi kimutatása. Szállittatott: 1886. szeptember 16-tól 30-ig. személyszállitás: személy 15195, bevétel 1455 frt — kr. Teherszállitás: 3260166 kilogramm. bevétel 1441 frt 29 kr. 1885. szept. 16-tól 30-ig. személyszállitás: személy 16298. bevétel 1590 frt 50 kr. Teherszállitás: 3101966 kilogramm. bevétel 1426 frt 19 kr. 1886. január 1-től szeptember 30-ig, Személyszállitás: személy 254457, bevétel 25195 frt. Teherszállitás: 50009628 kilogramm, bevétel 20536 frt 86 kr. 1885. január 1-től szeptember 30-ig. Személyszállitás: személy 260863, bevétel 25720 frt 05 kr. Teherszállitás: 55602182 kilogramm, bevétel 22978 frt 11 kr.

Hazánk és a főváros.

— **A hevesi főispán bucsuja.** Egerből irják a következőket: Beöthy Lajos volt főispán, ki érdemeinek elismeréséül a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta, szeptember 30-án bucsuzott el megyéjétől. Ez nap d. e. 11 órakor számos megyebizottsági tag jelent meg

---

két a kötelesség és erény iránt való szeretetben nevelte.

A cselédség részéről tapasztalt bánásmód Vasszilisszával csakhamar megértetett mindent. Nem tehettek neki soha szemrehányást; elég józan esze volt arra, hogy szeretett unokanővérét az anya tévedései miatt felelősségre ne vonja, de érintkezésükben titokban önmagának huzott egy határvonalat, melyen soha át nem lépett. Engedékeny akart lenni addig, mig csupán hiusága forgott szóban, azonban sarkára állt, mihelyt becsülete vagy méltósága forgott veszélyben. „Előkelő kisasszonynak neveltek,“ mondá önmagában, „mig ennek megfelelőleg bánnak velem, teljesitem kötelességemet jóltevőnőm iránt; ha azonban az önkénytesen elvállalt kötelezettségeiről megfeledkezik, akkor ellenszegülök, még ha kolostorban kell is meghalnom.“

Kolostorban meghalni! — tizenöt éves korban hozott határozat. Ha az ember husz éves lesz, talál más módot is az ellenszegülésre.

A kérdéses estén, miután a német tanitó eltávozott, a grófné elbucsuzott védenczeitől, akik udvarhölgyekül szolgáltak neki és elmélkedésnek engedte át magát.

Vasszilissza eltalálta: férjhez akarják adni.

Elérkezett a pillanat, melyben e kis leány kezdett alkalmatlanná válni. Zina eléri a télen tizenhatodik évét és arra kellett gondolni, hogy állást biztositsanak neki. Hogy hozzanak azonban a házhoz fiatal embereket, hogy vezessék be Zinát a társaságba, mig Vasszilissza itt van? Az utóbbi sokkal szebb volt, semhogy miatta tömérdek kellemetlenségtől ne kellett volna tartani.

Bizony, a grófnénak is be kellett ismerni, hogy Lissza szép; az anyai szeretet nem tette vakká. Unokahuga jó gyermek, ragaszkodó és hálás, igen csinos, nagyon jól van nevelve — ezzel a grófné önmagának hizelgett — valóban, saját leánya sincs jobban nevelve. A rajz kivételével, melyhez Vasszilisszának nem volt hajlama, ugyanazon képességekkel birt, mint Zina, sőt némelyiket fokozottabb mérvben, a mi különben az által magyarázható meg, hogy az előbbi idősebb.

A jó grófné egy közepes módban levő férjet keresett, természetesen nemes embert: Górov kisasszony ősi nemes családból származott, azonban hozománya, melyet jóltevőnője saját gyermekeinek megröviditése nélkül neki adhatott, csak csekély volt; vagyonos embernek kellett tehát lenni, nem éppen gazdagnak, — minek is? Boldogga tesz a vagyon?

A grófné e pillanatban elfelejtette, hogy saját jövedelme közel egy millió francra rug, és ha vagyona nem is volt boldogsága kutfejének tekinthető, azonban megadta a lehetőséget arra nézve, hogy az elet sok apró árnyoldalát enyhitse, másokat pedig meg se ismerjen.

Ezen elmélkedések közben beköszöntött az éjfél. Fölemelkedett, méltóságteljesen, mint mindig, hogy hálószobájába menjen és átszolgáltassa magát egy fél tuczat komornának.

Mialatt a grófnét vetköztették, a védenczek egyike imádkozott, buzgón hányta a keresztet és végezte a szokásos térdhajtásokat a szent képek előtt. Ezen szertartások befejeztével a grófné belépett a szentélybe, mely hat láb magasan és négy láb szélességben a falat födte. Volt itt százféle szent is, aranyból, ezüstből és zománczból, gyöngyökkel türkizekkel, gyémántokkal, rubinokkal és smaragdokkal ékitve. Kiváló hódolattal csókolt meg egy ó-bizanczi festésü szent képet, mely a szüzanyát ábrázolta, homloka fölött egy galambtojás nagyságu zafirral. Azután lefeküdt a szentképek előtt égő kristály-lámpa büvös fénye mellett, mely az ékszerek halmazából szikrakévéket varázsolt elő.

A komornák egyike vékony derekaljat hozott be, az ajtó előtt letette a padlóra és ráfeküdt teljesen felöltözve, azon esetre, ha az urnő éjnek idején szolgálatait igényelné.

(Folyt. köv.)

Beöthy lakásán s ott dr. Vavrik Béla törvényszéki elnök, megyebizottsági tag mondott a megye részéről bucsuzó szavakat. Majd a megye tisztikara jelent meg Kaszap Bertalan alispán vezetése alatt; ki egy meleg hangu beszédben bucsuzott el a volt főispántól. E beszédre a főispán könyezésig meghatottan azt válaszolta, hogy bár az ilyen bucsuzások hivatalos szinezetet szoktak magukon viselni: mindazonáltal ama tudat, hogy a kötelék, mely őt a megye tisztikarához füzte, nem csupán a hivatalos volt, hanem az őszinte ragaszkodás s legmelegebb baráti szeretet kapcsa, fölötte fájdalmassá teszi bucsuját. Ugy érzi most magát, mint egy hosszu utra távozó vándor, ki nem tudja: vajjon utja visszavezeti-e a szeretett helyre. A tisztikar kap főispánt, kap nálánál jobbat is, de neki soha nem lesz tisztikara s érzi, hogy főispán olyan tisztikart, mely annyira szeresse főispánját, mint a hevesmegyei, — nem fog kapni soha. Ezután a tisztikar minden egyes tagjával kezet fogott; de sem ő, sem a jelenvoltak nem találtak egyetlen szót sem az „isten hozzád"-ra. Legutoljára Eger város tisztikara vett bucsut Beöthytől. A tisztikart Tavasy polgármester vezette; ő mondotta el a város bucsuzó szavát s jó kivánatait. Az uj főispán: Keglevich Béla gróf délben érkezett meg Egerbe. Füzesabonyban a megyei tisztikarral Kaszap Bertalan alispán üdvözölte. Egerben pedig több ezerre menő közönség jelenlétében Zalár József megyei főjegyző mondott nála megszokott ékesszólással üdvözlő beszédet, melyet többször viharos éljenzések szakasztottak meg. Keglevich Béla gróf röviden válaszolt Zalár beszédére, azzal, hogy nem volna Keglevich, hanem örömmel jönne dolgozni abba a megyébe, a mely apáinak ősi fészke volt s mely megye iránti szeretet már vérében van.

— **Bravour a szédelgésben** czimü s lapunk tegnapi számában közölt ujdonságunk kiegészitéseül most még a következő részleteket adjuk: A csaló, kiről irtuk, hogy elfogták, gróf Rhédey Ernő né' alatt szerepelt Mikor Németországból ide került, eleinte a Ganz-gyárban kapott alkalmazást, utóbbi időben pedig mint gazdatiszti gyakornok szerepelt a gróf Károlyi-család káposztásmegyeri birtokán. Itt ismerkedett meg br. Podmanitzky Aranka urhölgygyel, ki később jegyese is lett. Előkelő megjelenésével és behizelgő modorával sikerült is egészen meghóditania a fiatal leány szivét. Mikor a gondos apa megtudta, hogy a vő-jelölt már nős s e miatt fölbontottnak jelenté ki az eljegyzést, az állitólagos gróf megjelent Polonyi Géza ügyvédnél, mint a magyar főuri család jogi képviselőjénél s kijelenté, hogy Berlinben kötött ugyan házasságot, de nejétől törvényesen elvált. Fölmutatta a jogérvényes válási okmányt is. Polonyinak azonban föltünt, hogy az iratban az elvált férj egyszer csak Rhédey Ernő Ottó néven szerepel, másszor már Rhédey Ernő grófnak van mondva. Figyelmesen megvizsgálta az iratot s ugy találta, hogy az Ottó szó van „gróf"-fá hamisitva. Mikor Polonyi követelte tőle a leveleket, melyeket volt jegyesétől kapott, az álgróf egész cinizmussal ezer forintban szabta meg a levelek árát. Különben még most is azt allitja, hogy joga van a gróf Rhédey névhez. — Más forrásból azt jelentik, hogy a fiatal hölgy, kiről e történetben szó van, ragaszkodik az eljegyzéshez, nem hiszi, hogy Rhédey csaló s el van tökélve, hogy védelmezni fogja, mert igazi gróf Rhédey, kit ártatlanul üldöznek. Az ügy ekkép azon az uton van, hogy az érdekelt előkelő családra nézve kinos cause célébre válják belőle.

— **Nem csökken a cholera** mint azt tegnapi számunkban korai örömmel jelezni siettünk, hanem ujra emelkedik. Lehet, hogy a szokatlanul meleg időjárás volt oka a változásnak. Az utolsó huszonnégy óra alatt 23 ujabb betegedési eset fordult elő, tehát nyolczczal több mint az előző 24 óra alatt. A halálozások száma 6 volt. A betegedések közül 16 eset volt ázsiai cholera. Az összes eddigi betegedések száma 545, a halálozásoké pedig 175. A vidéken a helyzet sehol sem aggasztó. (Lásd táviratainkat.)

— **Örmény mise Budapesten.** Hágop Chorenján, a közelébb Budapesten időzött libanoni örmény kath. főpap, tudósitást küldött innen egy keleti örmény lapnak, melyben Budavár visszavételének emlékünnepéről leirást közöl. Kisasszony napján az itteni barátok templomában tartott örmény énekes miséjében, melyet sokan hallgattak, nemcsak a királyért, hanem egyszersmind Erzsébet királynéért is imádkozott (e szavakkal: „Thákávor Franciszgosz jev thákávorin Echiszábeth"). Mint beszéli, a legutóbbi orosz-török háboru idejében orosz fogságba esvén, a charkowi kormányzóságba vitték, hol igen sokat szenvedett s egészsége is megromlott a nagy hidegtől és az embertelen bánásmódtól. A háboru befejeztével őt is szabadon bocsátották.

— **Ezredes és katonazenekar** czim alatt a „szegedi Hiradó" a következő legalább is különös epizódot irja le a szegedő ünnepélyességek tényének árnya gyanánt.

A Tisza Kálmán miniszterelnök és Tisza Lajos gr. fogadtatását rendező-bizottság a szombati ünnepélyességek programmjába a térzenét is bevette, és pedig délutánra, a miniszterelnök megérkezik, s estére a bankett alatt. A rendező-bizottság megtette ez iránt a kellő lépéseket Halecky lovag ezredesnél, mint a 46. gyalogezred zenekarának főintézőjénél. Haleczky ezredes az első kérdezősködésre azt felelte: „Odaadom a katonazenekart, de csak délutánra és semmiesetre semingyen." E nyilatkozatra maga a rendező-bizottság elnöke, Zombory Antal tanácsnok, személyesen ment el Halecky ur lakására s megmagyarázta neki, hogy Szeged város szombaton Magyarország miniszterelnökét s kiséretében több magas állásu személyiséget fog falai közt üdvözölni, s itt időzésének ünnepélyesebbé tételére van szüksége a hatóságnak a katonazene. — Halecky lovag, a tősgyökeres magyar ezred ezredese, még erre is megtagadta a zenekarnak az esti órákban való átengedését, sőt még a rendező-bizottság elnökének arra a kijelentésére is megmaradt elhatározása mellett, hogy a hatóság szivesen megadja, bármit kérjen is Halecky lovag az esteli térzenéért. Elhatározását azzal indokolta, hogy a legénység kifárad a szinházban (hát a bálak?) s nem akarja őket elcsigázni. Halecky lovag eme kijelentésére Zombory tanácsnok kijelentette, hogy a város a negyvenhatodik ezred zenekarát a délutáni térzenénél sem fog igénybe venni, s Pálfy Ferencz polgármester még a déli órákban táviratozott Temesvárra Degenfeld Schonburg gr. hadtestparancsnokhoz, kérve a temesvári katonazenekar átengedését. Pálfy polgármester táviratával egyidejüleg Kállay Albert főispán is táviratozott a hadtestparancsnokhoz, kifejezve a táviratban hogy a hatóság Halecky lovag ellentétes magatartása folytán nem juthatott az ünnepélyességekre katonazenéhez. A késő esti órákban jött meg a hadtestparancsnokság válasza, a mely fényes elégtételt szolgáltat a hatóságnak és desavuálja Halecky lovag eljárását. A VII. hadtestparancsnokság ugyanis azt tudatta hatóságunkkal és Kállay Albert főispánnal, hogy az ünnepélyességekre a 29. ezred zenekara a városba érkezik.

— **Kirabolt vasuti pénztár.** Neufeldből táviratoznak, hogy a győr-sopron-eberfurthi pálya neufeldi állomására csütörtökön éjjel rablók törtek be s ugy a teher-, mint a személy-pénztárt elvitték. A rablók először a fütőházba törtek be, hol a feltöréshez szükséges eszközöket megszerezték, melyekkel aztán a pénztárakat feltörték. A pénztárt, melyben 349 frt volt reggel a mezőn találták meg. A rablóknak eddig nem sikerült nyomába jutni.

— **Férj helyett medve.** Érdekes medvehistóriát beszél el a „Székely Nemzet" levelezője: Egy g.-hodóki asszony az erdő között fekvő törökbuzás földjére ment paszulyt szedni, hová férje is igérte, hogy követni fogja. Az asszony kiérkezve a törökbuzáshoz, azonnal munkájához látott, s már jóeskán elé is haladt munkájával, midőn háta mögött valami czammogást hall; mivel azonban azt hitte, hogy férje jön, fel se nézett kuporgó helyzetéből, hanem tovább dolgozott, midőn egyszer csak valami kézformát érez vállára nehezedni. Erre azonban, ezzel a megjegyzéssel: „Ne tréfálj na" — hirtelen megfordul, — s csaknem eszméletét veszté, midőn férje helyett egy jókora bocsccsal látja magát szemközt. Az asszony ijedtében elsikoltotta magát, a mire a medve is megijedt, s a hogy az asszony első lábát leveszi, nagy körmével az asszony fülét mélyen lehasitotta, ő maga pedig tovább állott. A szegény asszonyt férje ájultan és lehasitott füllel találta, honnan szekérbe téve Görgénybe hozta az orvoshoz, ki a medve által lehasitott fület szerencsésen felvarrta.

— **Zrinyi, a költő.** Régi igazság, hogy: „mondd ki az igazat s betörik a fejed." Zrinyi István báthmonstori juhász, kiben a hasonnevü hőshöz méltó bátorság és verselő kedv lakozott, nemcsak kimondta az igazat, de még ki is dalolta. Mert Zrinyi István poetás juhász volt, a ki nótába szedett jó, rossz cselekedetet s ha valamelyik juhásztársa nyársra huzta a birkát s gazduramnak csak a bőrivel számolt be, „Zrinyi, a költő" nyomban versbe szedte s „kiénekelte az egész világnak". Ilyenformán a danolás rengeteg sok ellenséget szerzett Zrinyi Istvánnak, kit gonosz kezek szörnyü halállal halattak meg. Még délután a báthmonostori korcsmában idogált és danolta a rossz emberek cselekedeteit s másnap reggel a monostori hid alatt, a csatornában találták meg. Gyilkosaival erős küzdelme lehetett, mert a hidon végig fröcscsent piros vére s göndör hajából is több fürt ott maradt. A gyilkosokat eddig siker nélkül nyomozzák.

— **Rövid hirek.** Keménybáró volt miniszternél pénteken tisztelgett a fővárosi iparoskör és ipartestületek 15 tagu küldöttsége. — Október hatodikát a fővárosi 48-as honvédek az idén is a szokott kegyelettel ünneplik meg. — A királyi ügyészség följelentést tett Majthényi László főispán és Szabadhegyi Géza ellen párbajvétség miatt. — Nyitramegye diszküldöttség által nyujt üdvözlő feliratot a herczegprimásnak jubileuma alkalmából. — Pécsett Perczel főispán Herbert aljegyzőtől elkérte az iratokat, igérve, hogy azok alapján intézkedni fog. — A szabadkai zsinagógában a hazafias zsidók többször félbeszakitották a rabbi német szónoklatát. Végre is távoznia kellett a szószékről. Nincs is ott helye. — A turterebesiek nyilatkoznak, hogy a templomuk csillárját nem Szentpétervárról, de Tarnopolból hozatták. Az sincs Magyarországon.

A nagy világ.

— **A számüzött ajándéka.** Aumale herczeg a kiutasitott párisi trónkövetelő, mint Párisból táviják, chantillyi nagy uradalmát a kastélylyal, a könyvtárral s összes mükincseivel a franczia akadémiának adományozta. A jószág értékét 30 millió, évi jövedelmet fél millió francra becsülik. A herczegi adományozó akként intézkedett, hogy halála után a jövedelmet az academia mükincsek vásárlására és irók, tudósok, művészek nyugdijazására forditsa. A herczeg előterjesztette régebben kelt végrendeletének másolatát, melyből kitünik, hogy jóval Franciaországból való kiutasitása előtt meg volt benne a szándék, hogy az emlitett jószágot az académiának hagyja. Azt, hogy már most megteszi az ajándékozást, a herczeg azzal indokolja, hogy halála után nehézségek támadhatnának, melyek ma könnyen elháritathatók. Az adomány elfogadásáról végsősorban a kormány határoz. A Figaro reméli, hogy a kormány elfogadja azt. Hasonlókép nyilatkozik a Rep. Française, mely az ajándékban tüntetést lát a párisi gróf ellen, kit tudvalevőleg nagyon zsugorinak tartanak.

— **A czár akarata.** Nem rég történt, hogy Vilmos porosz herczeg, látogatást tett az orosz udvarnál. Ebből az alkalomból több belga lap a következő eseményt mondja el: A herczeg megérkezése előtti napon Sándor czár, aki már Brest-Litovskba érkezett, megparancsolta komornyikjának, hogy készitse el másnapra porosz egyenruháját. „De Fölség, — válaszolt elsápadva a komornyik — nem hoztunk magunkkal porosz egyenruhát. Az volt a parancs, hogy hagyjuk Pétervárott." — „Ostoba félreértés!" — kiáltott a czár és azonnal rendeletet adott, hogy másnap, reggeli hét óráig kéznél legyen az egyenruha. Két perez mulva egy sürgöny menesztetett a péterváti császári ruharaktárnokhoz. Esti hat órakor külön vonat indult el az orosz fővárosból, melyen a császári egyenruha utazott és reggeli hét órakor már ott volt Brest-Litovskban. Kilenczszázötven kilométer utat tett meg tizenharom óra alatt. Ilyen nagy ur a czár egyenruhája.

— **Adam asszony és Skobeleff tábornok.** Adam asszony „Skobeleff" czimü könyve — melyről már röviden megemlékeztünk — feltétlenül magasztalja a németellenes orosz tábornokot s félistennek, csodás hősnek nevezi őt, ki Azsiában ezrével ölette le a védtelen nőket és gyermekeket. Az irónő egy beszélgetését közli a tábornokkal, mely most kiválóbb érdekre tarthat számot. Skobeleff azt fejtegeté az irónő előtt, hogy a szláv tartományok csakis a szlávoké lehetnek s roppantul kikelt a boszniai occupatio ellen. „Mi nem azért szabaditottuk fel a szlávokat, — ugymond. — hogy a török iga helyett az osztrák igát vegyék nyakukba." Azt is kifogásolta, hogy monarchiánk az occupált tartományokban ujoncoz. „Ausztria a szlávokat, kiknek rokonait, barátait megölte, fölfegyverzi a szlávok ellen!" — kiáltott fel Skobeleff s azután Bismarck hg. ellen pattogott, kit Oroszország csak oly ellenségének nyilvánitott, a minő Franciaországnak. „Mondja ki tehát ön, tábornok ur, Párisban, — szólt Adam asszony — hogy Németország és Bismark: ez az ellenség!" A tábornok ezt tudvalevőleg meg is kisérlé Párisban, de csakhamar hazahivattatott. Az irónő könyvében még azt is mondja, hogy ő tudja Skobeleff tábornok hirtelen halálának titkát — de azt nem mondja el. Ugy látszik, azt akarja elhitetni, hogy — a tábornokot Bismarck hg. mérgeztette meg.(!!)

— **A szénárus szerelme.** Egy párisi szénkereskedő halálosan beleszeretett a szép Leopsinba, hogy mennyire halálosan, a következő gyászos végü történetke bizonyitja. Tudomására jött, hogy kedvese rajtakivül mást, egy négert, egy valódi afrikai négert is, kinek feketesége mellett a boldogtalan szerelmes szene elhalványult, részeltet kegyeiben. A szénárus buskomorságba esett. A mult napokban heves szóváltásba bocsátkozott kedvesével, aztán haza ment, kályhájába tüzet rakott, a tüz fölé szenet, azután ajtót, ablakot légmentesen bezárt. Kedvese másnap hatóságilag törette fel ajtaját, a szénárus a széngőztől megfojtva holtan feküdt ágyában.

— **Áruló szakáll.** Egy ismert párisi ékszerész a minap, éjjel sajátságos kalandon ment körösztül. Épen egy hölgynél volt látogatóban, a mikor ennek a férje váratlanul haza érkezett. Az ékszerész, a kinek ugy látszik rosszul volt a lelkiismerete, a házmesterhez menekült, a ki el is tüntette az üldöző férj szemei elől, amennyiben szoknyát, esőköpenyt és nagy karimáju fátyolos női kalapot adott neki. Ebben a toilettben hagyta el az ékszerész a házat. Az uteán azonban szerencsétlenségére két fiatal ember figyelmét vonta magára, a kik a „karcsu" hölgyet minden áron haza akarták kisérni. Az ékszerész futásnak eredt, a két ur utána, s mikor lámpavilág elé értek, észrevették, hogy az állitólagos szépségnek nagy körszakálla van. Ekkor azt hitték, hogy valami álruhába öltözködött nagy gonosztevőt tödöztek fel, s rendőrt hivtak. Az ékszerész kétségbeesésében ujabb cselhez folyamodott — „Hagyjanak engem békében", mondá, én vagyok a hires „szakállas hölgy", nappal ki vagyok állitva a vásáron, este tehát csak szabad sétálnom." Ennek a variációnak sem adtak hitelt, s az ékszerész végre is kénytelen volt a rendőrségre menni s ott személyazonosságát igazolni, a mi természetesen csakis ugy történhetett, hogy a szolgálattevő hivatalnokoknak elmondotta ezek homéri derültsége közt sajátságos kalandját. Azóta az ékszerész ur nem barátja a kései hazaterésnek.

— **Hogy kell gyógyitani a cholerát.** Keppler dr., egy Velenczében élő német orvos, a cholerásbetegek gyógyitásának egészen uj módszerét találta föl, melyről a következőket irják: Keppler dr. azt tapasztalta, hogy a choleraméreg közvetlen hatása a szivizom megbénulásában nyilvánul s hogy ennek következtében az orvosságot a szivhez vezető eren át, nem pedig kerülő uton a gyomron és a beleken át, kell a szivbe bevezetni. Kepler tehát a következő kisérletet tette: A beteg nyakán, illetőleg az alsó kulcscsont tájékán egy nagyobb viszeret vágott föl, beleilleszteti egy csövet, s egy készülék segitségével, mely a levegő bejuthatását lehetetlenné tette, klórnátrium oldatot. s abszolut alkoholt vizben föcskendezett be, még pedig több percznyi időközökben mindenkor 50 grammot mindaddig, mig a beteg jobban nem érezte magát. Ha ujra mutatkoztak a szivizom-bénulás jelei, ismétlődött az eljárás, melyet most már akárki végezhetett, mivel a cső a fölvágott érben benmaradt. A beteg állapotához képest összesen 8—12 litert fecskendeztek be. Ar eredmény meglepő volt. Tizennyolcz sulyos beteg közül kilencz gyógyult meg, s még további három beteg is meggyógyult volna, ha a beállott javulás közben más betegségbe nem esnek.

— **Rövid hirek.** A király Ő Felsége a stiriai vadászatokról Bécsbe visszaérkezett. — Erzsébet királyné Ischlben az ott időző toscanai nagyherczegi család társaságában több kirándulást tett. — Nagyon keseregnek a német lapok az uj pozsonyi szinház megnyitása felett. Azt irják, hogy veszendőbe megy már ez a „német" város is. — Auguszta német császárné csütörtökön volt 75 esztendős. — Coquelin továbbra is a „Theatre Français" tagja marad. — Freycinet franczia kormányelnök a vidéki városokat járja most be, mindenütt szónoklatokat tartva. — Fenséges vadászok időztek nemrég a svéd Hoee szigeten: a svéd, dán, görög király s a svéd, dán, görög trónörökösök. — Iszonyu orkán pusztitott tegnapelőtt Mexicoban s Texasban.

SZINHÁZ.

Arad, október 2.

Krecsányi társulata ma tartá bemutató előadását a szinházban, Csiky Gergely hatásos és költői szépségekben gazdag alkalmi darabjával, „Petneházy"-val. A társulat, mely Nagyváradon, a sok ellenkező áramlat daczára ki tudta vivni a sikert és elismerést, megizmosodva tért az aradi meleg hajlékba, hol igen rokonszenvesen fogadta a diszes közönség, mely a szinháznak minden zugát megtölté. Régi ismerőseink közt ott láttuk Siposnét (Petneházyné), Hunyady Margitot (Zóra), Krecsányinét (Judith), Somlót (Máriássy), Nyilassyt (Hoszlik) és Borándot (Krakó). Az ujak között Peterdyt, a ki Petneházyt személyesité, Császárt (Vaubonne), Fenyéryt (Pechmann), kikről egyelőre csak annyit jegyzünk meg, hogy jó acquisitiók. Végül — last not least — láttuk Czanyuga Emmát, kiről annyi dicséretet olvastunk a nagyváradi lapokban, hogy igen sokat és jót kellett nyújtania, hogy várakozásunkat kielégitse. A kisasszony csakugyan rokonszenves alak, meglehetős igénytelen ugyan s nem bir az imponáló külső ama varázsával, mely a tömeg szemében pótolja a belső, nemesebb tulajdonok hiányát; de ez igénytelen külső alatt igazi tehetség rejlik: fogékony elme a legmélyebb érzésekre, őszinteség és egyszerüség a kifejezésben, művészi nyugodtság és mérséklet, mely meg tudja találni és tartani a kellő határt. Kezdővel van dolgunk, de nem közönséges kezdővel, hanem hivatott tehetséggel, ki még csak keresi az utat, mely czélhoz vezet, de biztos tudatában a czélnak és birtokában a czélhoz vezető eszközöknek. Mi azt hiszszük, ezt az utat meg fogja találni a kisasszony s megtalálja azt is, mely a közönség szivéhez vezet. Talán meg is találta már; legalább azt sejtjük a tapsviharból, mely a buesujelenés után támadt s mely a kisasszonynak istenhozottja volt az aradi szinpadon.

A darabra és az előadásra különben még visszatérünk. *G—s.*

Irodalom és müvészet.

— **A temesvári magyar szinidény megnyitása,** — mint lapunknak irják, — pénteken nagy lelkesedés közt ment végbe. Bokor József disznyitánya után Szirmai Imre elszavalta Várady Antal prologját, mely zajos éljenzéssel fogadtatott. Erre a társulati tagok néma képlete következett, mely „Thalia háláját" ábrázolta. Ezután Tóth Kálmánnak „A király házasodik" czimü vigjátékát adták elő. A közönség többször viharos tapssal adott kifejezést tetszésének. A szinház zsufolásig megtelt előkelő közönséggel. Előadás után közvacsora volt a Rudolf-vendégfogadóban.

— **„Őszinte szavak."** Ily czim alatt egy kis füzetke jelent meg Aradon Ebesfalvy György ügyvéd tolláből, mely az 1867-iki aradi román gyülekezet reminiscentiájául a következő fejezetekben tárgyalja általánosságban a hazai románok ügyét: I. A „román" nevezet. — II. Constitutionalismus, Absolutismus. — III. Reactio. — IV. Passivitás. — V. „1848." — A füzet ára?

KÖZGAZDASAG.

Az „Aradi Lloyd" heti tudósitása

— oct. 2.

Az időjárás a lefolyt héten derült, száraz és meleg volt. A kukuriczatörés akadálytalanul befejezhető, a gazdasági munkálatok is gyorsan folynak.

A terményüzletben csendesség uralkodik. A nagy fogyasztási piaczok készlettel ellátvák. A kivitel egészen szünetel, minthogy áraink sehova sem felelnek meg.

Buza helyben és Uj-Aradon alig 6000 mm. lett piaczra hozva és minőséghez képest 7.80—8.50-ig mmként eladva.

Rozs behozatal nélkül, ára 5.75—5.80 mmként.

Arpa jegyzése 5.80—6.10 mmként, minőséghez képest,

Zab. A behozatal már valamivel nagyobb volt, 5.60—80 mmként vásároltatott.

Tengeri. A behozatal uj áruban jelentéktelen volt, eladatott 4.60 mmként. — O-áruban csekélységek 5.60—5.70 vásároltattak.

Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi kimutatása 1886. év szeptemberhaváról.

Betételek:

Alladék mult hó végén		2687375.98
Betételek folyó hóban		202904.27
	összesen	2890280.25
Visszafizetések f. hóban		132761.89
Alladék folyó hó végén		2757518.36

Leszámitolás:

Váltótárcza-álladék mult hó végén		1155212.91
Leszámitolt váltók folyó hóban		385504.82
	összesen	1540717.73
Bejárt váltók folyó hóban		370464.57
Váltótárcza-álladék f. hó végén		1170253.16

Előlegezések kézi zálogokra.

Alladék mult hó végén		737970.35
Előlegeztetett folyó hóban		142052.19
	összesen	880022.54
Bejárt előlegek f. hóban		135573.86
Alladék folyó hó végén		744448.68

Jelzálogos kölcsönök:

Alladék mult hó végén		661349.81
Előlegeztetett f. hóban		8870.—
	összesen	670219.81
Törlesztetett folyó hóban		6950.62
Alladék folyó hó végén		663269.19

Pénztári forgalom:

Alladék mult hó végén		46569.33
Bevételek folyó hóban		735931.06
	összesen	782500.39
Kiadások folyó hóban		710805.97
Pénztári álladék folyó hó végén		71694.42

Arad, 1886. okt. 1-én.

Az igazgatóság.

Vegyes közlemények.

— **Az aradi kereskedelmi és iparkamara** részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a szegedi, aradi, nagyváradi és karánsebesi cs. kir. csapatkórházakban elhelyezett betegek élelmezésének biztositása czéljából a Temesvárott székelő 7-ik hadtest-felügyelőség által árlejtés fog tartatni. Ezen árlejtés a szegedi kórházra vonatkozólag f. évi október hó 13-án a nagyváradi kórházat illetőleg október hó 18-án, az aradi kórházra nézve októberhó 20-án, a karánsebesi kórházra vonatkozólag október hó 23-án fog Temesvárott a 7-ik hadtest-felügyelőség hivatalos helyiségében megtartatni, hol is a közölt határnapok délelőtti 11 óráiig az irásbeli ajánlatok beadandók lesznek.

— **A magy. államvasutak** harmincznyolczadik heti bevételeinek kimutatása: 1886. szept. 17-től szept. 23-ig: utasok száma 146.800, árúk 159,560 tonna, bevétel 801.000 frt, 1885. hasonló szakában 794 091 frt, tehát ez idén több 6.909 frttal; — 1886. január 1-től szept. 23-ig: utasok száma 4.144,401, árúk 5.246.094 tonna, bevétel 23.235,550 frt, 1885. hasonló szakában 23.125,816 frt, tehát ez idén több 109,734 frttal.

Szeszüzlet.

(Október 2.)

(B.) Az izraelita ünnepek végett a forgalom a mult héten korlátolt, az irányzat csendes volt. Az árak majdnem változatlanok maradtak.

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban 28—28.25, kicsinyben 28.75 hordónélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Okt. 2.)

Gyenge kinálat és vételkedv mellett, kevés üzlet. Őszi buza 8.75—8.77, tavaszi buza 9.26—9.28, uj tengeri 6.19—6.21 őszi zab 6.16—6.18, tavaszi zab 6.63—6.65.

Budapest, október 2. (Az „Aradi Közlöny" eredeti távirata.) Az esti tőzsde zárlati árfolyamai: Magyar aranyjáradék 104.65, magyar papirjáradék 92.65, magyar hitelbank 285.75, osztrák hitelbank 276.80, London 125.55, Páris 49.60.

Meghaltak Aradon.

(Szept. 26-tól okt. 1-ig.)

Belváros. Muszil Teréz, 42 éves, magánzó, májelfajulás. — Vargay szül. Pitényi Anna, 69 éves, gazdatiszt özvegye, sorvadás. — Hrubetz szül. Stabel Anna, 46 éves. zenész neje, gümőkór.

Sarkad. Klaity Mihály, 14 hónapos, napszámos fia, bélhurut. — Fuchtz Rozália, 59 éves, asztalos özvegye, szivhüdés. — Lehmajer Lőrincz, 11 hónapos, napszámos fia, bélhurut. — Mojszin Sándor, 2 hetes, varrónő fia, koraszülött.

Ujtelep: Schelly Béla, 8 hónapos, hivatalnok fia, béllob.

KIS LOTTO.

Temesvár, október 2.

30. 64. 78. 56. 52.

Bécs, október 2.

30. 16. 28. 22. 21.

Arad városi színház.

Folyó sz. 2. Első bérletszünet.

Vasárnap, 1886. októberhó 3-án,

e szinpadon először:

Felhő Klári

Eredeti népszinmű 3 felvonásban. Irta: Rátkay László. Zenéjét szerzé: Selley Gyula. (Karnagy: Delin Henrik. Rendező: Krecsányi.)

Személyek:

Özv. Aba Györgyné — — — Siposné.
Aba András, fia, molnármester — Sárdy Károly.
Felhő Klári,) Abáné fogadott — S.-Vadnay Vilma.
Felhő Katicza,) leányai — Havas Aranka.
Fátyol Ferkó, molnárlegény Abáék rokona — — — — — — Kiss Mihály.
Tenger Adám, czehmester — — Fenyéry Mór.
Bálint, fia — — — — — — Szabó László.
Csik Vendel, szabómester — — Mezey Péter.
Istók, fia — — — — — — Boránd Gyula.
Viola Éva — — — — — — Hunyady Margit.
Rokkáné, Tenger gazdasszonya — Váczy Vilma.
Gergő, Rokkáné keresztfia — — Nyilassi Mátyás.
Szita Pista — — — — — — Kiss Sándor.
Tomjén János, esperes — — — Torday Károly.

Helyárak: Alsó és közép kettőspáholy 7 frt, alsó és középpáholy 4 frt 50 kr., felső kettőspáholy 6 frt, felső páholy 3 frt, elsőrendü támlásszék 1 frt 20 kr., másodrendü támlásszék 1 frt, harmadrendü támlásszék 80 kr., elsőemeleti erkélyülés az első sorban 1 frt 20 kr., másodrendü elsőemeleti erkélyülés 80 kr., harmadrendü elsőemeleti erkélyül s 70 kr., másodemeleti erkélyülés az első sorban 80 kr.. másodemeleti másodrendü erkélyülés 60 kr., másodemeleti harmadrendü erkélyülés 50 kr., harmademeleti középerkélyülés az első sorban 50 kr., a többi oldal- és középülőhelyek 40 kr., karzat 20 kr.

Kezdete 7, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, az évad- és kisbérlet megnyitásaul:

Az idegen nő.

Szinmü 5 felvonásban. Irta: ifj. Dumas Sándor.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Nyilttér.*)

Weidenfeld Bernát

földbérlő tudatja, hogy lakását

Uj-Panátról Világsora

helyezte át,

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget Szerk.

Bazilika sorsjegyek kibocsátása.

PROSPECTUS.

Ő császári és apostoli királyi Felségének legkegyelmesebb engedélyével **a vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter** által 5 o. ért. forintról szóló, (8000 sorozat 100—100 számmal) **nyeremény-kötvény** bocsáttatik ki.

800,000 darab

Ezen kölcsön azon alap beszerzésére szolgál, melynek feladata a Budapest lipótvárosi Bazilika kiépitése, magyarhoni egyházi műemlékek, ezek között a budai koronázási templom, a kassai székesegyház stb. stb. restaurálása s fentartása.

Ezen kölcsön 50 év alatt nyilvános sorsolások utján törlesztetik.

A sorsolások **törlesztési- és nyeremény-sorsolásokból** állanak s a törlesztési időszak alatt a törlesztési sorsolásokon kivül 102 nyeremény-huzás történik; ezen nyeremény-huzásokban a melléknyereményeken kivül **200,000 frtos, 120,000 frtos, 100,000 frtos, 75,000 frtos, 60,000 frtos, 50,00 frtos, 20,000 frtos, 15,000 frtos, 10,000 frtos főnyeremények** huzatnak.

Az első sorsolás 1886. november 1-én történik

120,0000 forintos főnyereménynyel,

továbbá egy 5000 frtos, három egyenként 1000 frtos, 4 egyenként 500 frtos, 20 egyenként 100 frtos, 50 egyenként 50 frtos, 62 egyenként 25 frtos nyereménynyel.

Minden egyes nyeremény-kötvény két részből áll, és pedig:

1. magából a nyeremény-kötvényből és
2. a nyeremény-szelvényből.

Ha egy nyeremény-kötvény a törlesztési sorsolásban huzatik, a tulajdonos a kötvény beszolgáltatása ellen **a legalább hat forinttól tiz frtig terjedő törlesztési összeget megkapja,** mig a nyeremény-szelvény visszaadatik s az a **további nyeremény-huzásokban is részt vesz.** Ha ellenben egy ily kötvényre a nyeremény-huzásban esik nyeremény, az a nyeremény-szelvény beadása ellen fizettetik ki, mig maga a nyeremény-kötvény a tulajdonosnál marad mindaddig, mig valamely törlesztési sorsolásban a 6 frttól 10 frtig terjedő minimalis összeggel ki nem huzatik.

Minden nyeremény-kötvény (Bazilika sorsjegy) tehát legkevesebb 6 frttól 10 frtig terjedő összeggel fizettetik vissza, de azonkivül nyeremény-szelvénye által igérvényt is képez, mely által a nyeremény-huzásokbani részvételi jog biztositatik.

Ezen kölcsön nyereményei **nincsenek nyereményadónak alávetve** s azok kifizetésénél csakis a $6^3/_{10}$%-os dij vonatik le.

A törlesztési- valamint nyeremény-összegek két hóval a sorsolás után a **magy. kir. központi állampénztár által fizettetnek ki.**

Ezen kölcsön biztositékául szolgál a sorsolási terv szerint a kötvények s nyeremények fedezetéül szükséges **s a magy. kir. központi állampénztárnál letett s ugyanott kezelt törlesztési alap,** továbbá **100,000 frt** mint tartalékalap s végre **a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium által visszatartott 500,000 frt,** mely a kötvények s nyeremények teljes törlesztéseig mint tartalékalap külön kezeltetik.

A Bazilika-sorjegyek a budapesti valamint bécsi hivatalos tőzsdelapokban jegyeztetnek.

Ezen sorsjegyek ezennel forgalomba hozatnak s bejelentések azokra az alábbi feltételek mellett

f. évi október 12-én

elfogadtatnak.

A sorsjegyek ára **8 frt 50 kr.** darabonként.

Minden bejelentett darab után **2 frt** biztositék teendő le készpénzben vagy napi árfolyam szerint számitandó értékpapirokban, ezen biztositék a bejelentésre esett sorsjegyek átvétele alkalmával beszámittatik, illetre visszaadatik.

Az egyes bejelentési helyeknek adandó mennyiségét az alólirott bankok fentartják maguknak, s minden egyes bejelentési hely fel van jogositva a reá esett darabokat a nála történt bejelentésekre belátása szerint felosztani.

A bejelentésekre eső sorsjegyek **folyó évi október 20-tól 27-ig** az illető bejelentési helyeknél veendők át a vételár lefizetése ellen.

Bejelentések elfogadtatnak:

Budapesten: a *Magyar leszámitoló és pénzváltó bank*-nál, Dorottya-utcza, Wurm-udvar.
a *Pesti magyar kereskedelmi bank*-nál Dorottya-utcza 1. sz.
a *Magyar országos bank*-nál, nádor-utcza 4. sz.

Bécsben: az *Union-Bank*-nál.
az *Union-Bank váltóházà*-nál I., Graben 13.

Beszterczebányán: *a Beszterczebányai takarékpénztárnál.*
Bielitzben: *a Bielitz-Bialai kereskedelmi és iparbanknál.*
Bozenben: *Schwarz E. fiai uraknál.*
Brassón: *az Első erdélyi banknál.*
Brodyban: *Nathansohn és Kallir uraknál.*
Brünnben: *a Mährische Escompte-Bank-nál.*
Herber L. ur bank sé nagykereskedésében.
Herber Laur. jun. urnál.
Czernovitzban: *a Bukovinaer Bodencredit-Anstaltnál.*
Debreczenben: *a Debreczeni kereskedelmi és iparbanknál.*
Esztergomban: *az Esztergomi takarékpénztárnál.*
Fiumében: *Leopoldo Windspach urnál.*
Franco Corossacz & Figlio uraknál.
Grácban: *a Steiermärkische Escompte-Bank-nál.*
Neuhold A. urnál.
Györött: *a Györi általános hitelbanknál.*
Jerfy Antal és fia uraknál.
Innsbruckban: *Loewe M. urnál.*
Payr és Sonvico uraknál.
Kassán: *a Kassai kereskedelmi bank rész.-társ.-nál.*
Klagenfurtban: *Rothauer J. M. urnál.*
Kolozsvárott: *Hutflesz Károly urnál.*
Krakkóban: *Mendelsburg Béla urnál.*
Laibachban: *Luckman L. C. urnál.*
Mayer J. C. urnál.
Lembergben: *a K. k. priv. Galizische Actien-Hypotheken-Bank-nál.*
a Landesbank des Königreiches Galizien-nál.
Schellenberg Ágost urnál.
Linczben: *a Bank für Oberösterreich und Salzburg-nál.*
Poche Ferencz urnál.
Nagy-Kanizsán: *a Nagy-kanizsai kereskedelmi és iparbanknál.*
Nagyváradon: *a Biharmegyei takarékpénztárnál.*
Nyitrán: *a Nyitrai kereskedelmi és hitelintézetnél.*
Olmützben: *Hirsch W. C. urnál.*
Pécsett: *Schapringer J. urnál.*
Pozsonyban: *a Pozsonyi kereskedelmi banknál.*
Edl Tivadar urnál.
Prágában: *a Böhmische Escompte-Bank-nál.*
a Böhmische Union-Bank-nál.
a Zivnostenska-Banka pro Cechy a Moravu.
Salzburgban: *Spängler Károly urnál.*
Steininger Károly urnál.
Szegeden: *a Szegedi kereskedelmi és iparbanknál.*
Sopronyban: *a Sopronyi épitési és földhitelbanknál.*
Temesvárott: *a Temesi takarékpénztárnál.*
Triestben: *az Union-Bank fiókintézeténél.*
Ujvidéken: *Kleintsek József urnál.*
Zágrábban: *a Horvát leszámitoló-banknál.*
a Horvát kereskedelmi bank váltóüzleténél.

Bejelentések ezenkivül elfogadtatnak az egész osztrák-magyar birodalom nagyobb városai pénzintézeteinél és váltóházainál is.

A bejelentésekhez szükséges mintapéldányok az egyes bejelentési helyeknél rendelkezésre állanak.

Budapest, / Bécs, 1886. október havában.

Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank. — Union-Bank Bécsben. — Pesti magyar kereskedelmi bank.

Aradon: Az aradi kereskedelmi és iparbanknál.

A „Széchenyi irodalmi intézet“

papir-, iró-, és rajzszerkereskedésében (főtér, Neuman-ház),

következő különlegességek kaphatók:

1. **Excelsior tolltartók,** előkészülékkel, hogy hosszabb ideig csak egyszer kell tentába mártani a tollat, 8 krtól 50 krig.
2. **Tollkülönlegességek.** rondirás, rasztrirozás. kottaléniázásra stb.
3. **Automatic-ironok,** melyek nyomásra ki és befelé mennek, egy drb 30 kr; diszes gyöngyház kiállitással 1.10—1.20-ig.
4. **Japáni papir,** (elszakithatlan) értékes okmányok felvételére, ive 4 krtól 10-ig.
5. **Kiváló szép levélpapir,** 10—20—25—50—100 darab egy tokban, ugyanannyi boritékkal 10 krtól 2.50-ig.

Azonkivül bárminemü a papir-, iró- és rajzkereskedés szakmájába vágó tárgyak kaphatók, különösen **iskolai eszközök** sat.

A könyvkötészethez szükséges

mindennemü kellékek

kaphatók.

Magyarországon legolcsóbb és legdiszesebb szépirodalmi hetilap.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“

1886. október elsején a **kilenczedik évfolyamba** lép.

Lapunk életideje a legkézzelfoghatóbb bizonyiték arra nézve, hogy a hazai családoknál befogadott kedvelt baráttá lett s a legnemesebb örömmel mondhatni, hogy a „Képes Családi Lapok“ térfoglalásával sok kétesbecsü selejtes tartalmu, különösen külföldi olvasmányokat szoritottak le a családok asztalairól, melyek részint hiu igéretekkel, részint nagy hanggal folyton kisértenek megvesztegetni a hazai közönség jóhiszeműségét.

Lapunk tartalmára nézve a kiadó és a szerkesztőség versenyezni fognak a buzgalomban, hogy továbbra is fokozott mérvben kiérdemeljék a közönség elismerő támogatását.

Közölni fog jeles eredeti és forditott költeményeket, beszélyeket, rajzokat, népismei, szépészeti, egészségtani czikkeket: a rohanó idővel tartand minden irányban. Heti tárczák, adomák, apróságok, hirek, talányok stb. stb. fogják élénkiteni a lap tartalmát és azon lezzünk, hogy a szövegbe nyomott képei a legjelesebb külföldi lapokban közöltekkel kiállják a versenyt.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.

Előfizetéseket elfogad minden hazai könyvkereskedés.

Mutatványszámokat küld ingyen és bérmentesen.

A Képes Családi Lapok kiadóhivatala Bpesten.

IV. kerület, papnövelde-utcza 8. szám alatt. 583—3.3

Nagy butorraktár. 578—5*

Ifj. Kézsmárky István,

Aradon, főtér, kaszinó épület, a minoriták temploma átellenében.

Ajánlja

dusan berendezett bútorraktárát

mindennemü **szalon, ebédlő s hálószoba berendezésekből,** valamint fénytelen diófa, és tölgyfa butorait. Szállodai és fürdői berendezések. ugy **menyasszonyi kelengyék** elkészitése **jutányosan, gyorsan s pontosan eszközöltetik.**

Ugyanott egy jó erkölcsü fiu tanoncznak fölvétetik.

Ezen bemutatási, illetve igazolási kötelezettség minden hatósági engedélyre szoruló vizimunkálat tulajdonosára kiterjed, tehát öntözési, lecsapolási, ármentesitési, iparivállalatokra, malmokra, továbbá nyilvános és magán vizvezetékekre, nyilvános és magán csatornákra, mesterséges viztartókra, védgátakra és zsilipekre egyaránt érvényes.

A kik jogositványukat igazolni nem tudják, vagy igazolás végett a tent kitüzött határidőben nem jelentkeznek: azoknak vizimüvei az idézett törvény 191. §-a értelmében nem létezőknek fognak tekintetni s az ily vizimüvekre nézve a vizjogi törvény 163. és következő szakaszai és a hivatkozott általános miniszteri szabályrendelet 3—32 §-ai lesznek alkalmazandók.

Makón, 1886. szeptember hó 25

Alispán távollétében:
Návay Imre,
m. főjegyző.

2771—886. A borossebesi járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetmény,

Aradmegyében, Dézna község székhelylyel meghatározott s szám szerint 14 szövetkezett községből szervezett közegészségügyi körben megüresedett orvosi állásra pályázat nyittatik.

Az állással összekötött javadalmazás a következő, u. m.

1) A községek által évenkint fizetendő 600 frt.

2) Déznai napszámosbeli munkások gyógykezeléséért a társasládából felajánlott évi 150 frt.

3) A gyógykezelés czéljából szükségelt látogatások után a vagyonosabb betegek után esetenként nappal 20, éjjel pedig 40 kr felszámitható dij.

A megválasztandó körorvos a vészhelyen a halot kémi teendőket is végezni tartozik, melyért esetenkint 20 eljárási dij van részére megállapitva.

Ezen kivül kilátásba helyeztetik még a körhöz tartozó monyászai gyogyfürdő ellátásáért a tulajdonos-uradalom által nyujtandó megfelelő átalány.

A választás Dézna községházánál folyó évi október hó 21-én fog megtartatni.

A pályázati határidő október hó 20-án lejár.

Az 1876 évi XIV. t. cz. által követelt minősitést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvények alulirott főszolgabiróhoz nyujtandók be.

Végre a körhöz tartozó fürdőre tájékozás végett megérintetik, miszerint kilátásba van helyezve, hogy a legközelebbi jövőben nagyszabásu és a kor követelményeinek mindenben megfelelő épitkezések fognak tétetni; s e mellett a fürdőnek szelektől védett kies fekvése, regényes vidéke, enyhe levegője, tekintélyes gyógyforrással és a fenforgó közlekedési előnyök — elegendő bizonyitékot nyujtanak azon reményre, hogy e fürdő rövid idő allatt elsőrangú gyógyhelylyé fog emelkedni.

Borossebes, 1886 évi szeptember 21-én.

Paradiyzer Lajos,
főszolgabiró

CACAO és CHOCOLADE

72

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhamüvészeti kiállitáson a legmagasabb dijjal, a kitüntetési oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyünk és czégünk alatt valodiak. Kapható minden hirneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél, **Aradon**

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.

Victor Schmidt & Söhne,

cs. kir. orsz. enged. gyárosok.

Gyár és központi szétküldési hely: **Bécs, V. Alleegasse, Nr. 48. (a déli vasut mellett.)**

Aradi ipar- és népbank. **Zálogosztály.**

Árverési hirdetmény.

Folyó évi **oktoberhó 5-én,** d. e. 8 órakor az aradi ipar- és népbank I-ső emeleti árverési termében a következő számu április és május hónapokban lejárt **arany-ezüst tárgyak, varrógépek, butorok, olajnyomatu képek, ágy- és fehérnemüek, vásznak, csizmák, czipők, férfi- és női-öltözékek, utazó-bundák, revolverek, fegyverek, szövetek s egyéb ingósági zálogok,** az alapszabályok 72. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek azonnali lefizetés mellett elárvereztetnek, mely árveréshez a venni szándékozók tisztelettel meghivatnak.

Kelt Aradon, 1885. szeptember hó 15.

Az igazgatóság.

479—1

6361—1886. **Csanádmegye alispánjától.**

Hirdetmény.

A vizjogi törvény (1885. évi XXIII. t. cz.) 189. §-a, valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú földmivelés-, ipar- és kereskedelmi és a közmunka és közlekedési m. kir. minister urak által egyetértőleg mult évi deczember 31-én 45689. szám alatt kibocsátott általános rendelet 87. §-a alapján felszólitom a **megye területén fennálló vizimüvek és vizhasználati jogositványok tulajdonosait,** hogy a jogositványaikra vonatkozó engedélyt **1887. évi január hó 1-ső napjáig** nálam irásban mutassák be, vagy pedig irásban igazolják azt, hogy vizimüveik 1866. évi január 1-je óta háboritlanul fennállanak a nélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértenék és mint ilyenek, az illetékes hatóságok által károsoknak találtattak volna.

Megjegyeztetik, hogy a bejelentések a vizjogi törvények 191. §-ának második bekezdése értelmében bélyegmentesek.

MÉNESI RÓZSA-SZŐLŐ.

Naponta friss valódi rozskenyér kapható.

Füszer- és csemege-üzlete Aradon, ó-városház épület.

SCHENK E.

ARADON.

Füszer- és csemege-üzlete Aradon, ó-városház épület.

Naponta friss valódi rozskenyér kapható.

Ajánl a közelgő szüreti idényre

Halakban:

Orosz szardiniát hordóban, **franczia szardiniát** olajban. **Friss vadász-** és **Mátyás-hering. Fiumei páczolt hering. Kelet-tengeri finom hering** dobozokban. **Anschovich füszerekben. Helgolandi rák** dobozokban.

Valódi **orosz** és **elbi**

Caviárt.

Husnemüekben:

Prágai és **kassai sódar,** finom **erdélyi szalámi.** Bolognai **Mortadella.** Naponta friss **párisi kolbász. Debreczeni** és **krakkói kolbász.** Finom **oldalas** és

paprikás szalonna.

Naponta friss

bécsi és frankfurti tormás-kolbász.

Sajtokban:

Ementhali, groyi, gorgonzola, hagenbergi Rochefort, limburgi, reitenaui, hollandi-eidami. parmai, franczia

IMPERIAL

Trappista-zárdai sajt, liptói turó

kimérve és kis bödönökben.

Csakis valódi öreg angol ananasz-, kuba és brazilia rum.

Finom zamatu chinai és orosz theák.

A hires eredeti Dobos- és Pischinger-féle torta lerakata.

Franczia és hollandi liquerek, szeremi silvorium, cognac és **finom ó-borovicska.**

Ürmös borhoz való füszerek és jó erős szöllő-taposó zsákok.

Olcsó árakat és pontos kiszolgáltatást biztositva — magamat a tisztelt közönség és nagyrabecsült vevőim pártfogásába ajánlva

kiváló tisztelettel:

SCHENK E.

597—4.7

Gyergyó-szt-miklósi csemege-sajt.

Minden postai vagy vasuti megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A valódi franczia imperial-sajt főraktára. 12 drb vételnél ára 2 frt.

Obetkó Kálmán üzletében Aradon
az őszi idényre igen alkalmatos áruk

Soda-viz készitő gépek, melyek segélyével öt perrez alatt a legüditőbb ital nyerhető

½li teres	1 literes	1½ literes
6.50	7 50	8.50
1¾ literes	2 literes	3 literes
9.50	11.50	13 frt

Amerikai viz-szürő gépek, tömöritett szénből, — miután az alföld számtalan vidékén az ivóviz kellemetlen utóizü és zavaros, e mellett ártalmas, nem lehet ezen találmányt eléggé a közönség figyelmébe ajánlani, különösen gyomor és bélbajoknál ily gép felettébb fontos, léteznek következő nagyságban

naponkint	20	40	60	80	liter szürő
képességgel	**1.65**	**2.80**	**4.50**	**6.50**	**kr.**

Ablak redők fából szöve, fehér és zöld szinben árak alább jegyzett méretü ablakokhoz

90 széles	95	100	105
180 hosszu	190	200	210

1 frt 35, 1.45, 1.60, 1.80,

felhuzó készüléket bele értve finomabb szövetü redők valódi lün fonattal a fönt jegyzett négy nagyság szerint 1.75, 2.—2.20, 2.35 kr.

Jaloux redők, egymas felett függő deszkákból, négyszög méterje 2 frt 50 kr., finomabb 3 frt.

Keresztbe szövött len vászon redők simán vagy csikkal fen jelzett négy nagyságban 2.85, 3.— 3.20, 3 frt 60 kr.

Utazó kofferek, kézi egyszerü, 45 cm. hosszaságtól 65-ig, 80 krtól 1 frt 50 krig finomabb kézi kofferek 50 cm.-től 70-ig, 2 frttól 6 frtig, kitágitható (Souflé) kofferek 5 frttól 12 frtig.

Kézi táskák egyszerüek, vászonból puhák és kemények 1 frttól 3.50-ig, bőrből 2 frttól 20-ig.

Fa-kofferek, vászon huzattal, alacsonyak, leginkább oskolába küldendőknek alkalmas 2.70, 3.50 4.50, — nagyobb magas betétes kofferek 4.75, 5.50, 6.—, 8.— frttól 15 frtig.

Fonott kosár kofferek, melyek könnyüségüknél fogva ajánlhatók, mint fürdői és költözködési czélra 3.50, 4.50, 5 frt.

Esőköpenyek gummiból, bővebb ugynevezett katonai szabás kapucznival, erős szövetből 8, 9, 10, a legnagyobb 12 frt.

Egész könnyü hamvas szövetből, melyek zsebbe tehetők 9, 10 és 11 frt, **a szük paletotval fel nem cserélendők.**

Női esőköpenyek szürke és fekete gummi szövetből, mintázott, egész könnyü, hosszu gallér alakban 9, 10 frt.

Eső-ernyők 80 kr., 1 frt, 1.25, 1.50, 2.50.

Selyem eső-ernyők 3.50, 4, 4.50, 5, 8, 10 frt.

Férfi napernyők 90 kr, 1., 1 20, 1.50, 2 frt. — Selyem 3 frt, 4.50.

Női napernyők gyári áron alul kiárultatnak.

Függő-ágyak len-spárgahálóból, gyermekeknek 3 frt, 3.50, felnőtteknek frt 4.50, 5.50.

Gyermek hinták, szobába és kertbe alkalmazhatók, egészen össze tehetők 2.50, 3.50, 4 frt.

Hydronette legczélszerübb virág-fecskendő kertekbe, sőt szobatüz ellen is használható 9, 15 frt.

Kerti gyertya-tartók barna fém 1 frt, finom réz feltoló ruganynyal és a falra is alkalmazható 2 frt 50 kr.

Lampionok kerti ünnepélyekre 10 krtól 60-ig.

Összeállitott lampion csoportozat 65—70 darab összesen 10 frt.

Szabadba alkalmas társas játékok kugli, sárkány, ballon, gummi labdák, karikák, továbbá **croquette** 2 frttól 10-ig.

Szalma kalapok urak, hölgyek és gyermekeknek, különös figyelmet érdemelnek a divatos matróz és vadász kalapok, valamint igen könnyü női negligés kalapok 15 krtól felfelé.

Uszó-nadrágok gyermekeknek és uraknak 25 krtól felfelé.

Fürdő kalapok és sapkák viasz tafotából 50 krtól 1.20 krig.

Turista vagy fürdői vászon czipők tonott kender s gyantás talppal, melyek tornászatra is felettébb alkalmasak, gyermekeknek 60, 80, 1 frt, nőknek 1 frt 20 kr, férfiaknak 1.50.

Legkitünőbb rovar-irtó por Zacherlin, minden a haznál előforduló féreg ellen, üvegje 15, 30 és 50 kr.

Andel-féle rovar-irtó por, különösen légy, poloska, és az ugynevezett sváb-bogarak ellen, egy doboz 20, 40, 60 kr.

Rovar-por hintő-gömbök 30, 35 kr.

Halászati készletek, három és négy részbe kihuzható horgászati botok, horgok, horog-zsinorok, utánzott horog-férgek és különböző készletek, az elősoroltakon kivül még számtalan tárgyak léteznek, melyekről árjegyzékkel készséggel szolgálok.

Gyermek-kocsik 5.—, 4.50, 6.50, 8, 10 frt.

Póstai rendelmények azonnal teljesittetnek.

463—16*

16435—1886.

Hirdetmény.

A cs. és kir. 33. hadkiegészitő ker. parancsnoksággal történt közös megállapodás folytán az ellenőrzési szemlének megtartása **folyó évi október hó 18., 19., 20., 21., 22. és 23.** napjaira határoztatott. Ezen szemlére az 1876., 1878., 1880., 1882. és 1884. évbeli, illetőleg **az összes e városban lakó s tartózkodó helybeli vagy idegen illetőségü tartalékos tartósan szabadságolt katonák és az összes póttartalékosok** az aradi várban a cs. és kir. 33. gyalogezred hadkiegészitő ker. parancsnokságának hivatalos helyiségében és pedig október hó 18., 19., és 20-án a helybeli, október hó 21., 22. és 23-an az idegen illetőségüek mindenkor pontban reggeli 9 órakor katonaigazolványi könyveikkel személyesen megjelenni kötelesztetnek, kivévén azokat, kik a folyó évben katonai kiképeztetésre, vagy fegyvergyakorlatra megjelentek; figyelmeztetvén, hogy az elmaradottak az utasitás 32. §. 24. pontja értelmében a katonai fegyelmi szabályok szerint megbüntettetni fognak.

Arad, 1886. szeptember 22-én.

A városi tanács.

Elveszett és elgyengült **férfi-erő.**

Tehetetlenség.

Biztos segély! A csász. kir. szabadalm. carbon zuhanynyal bárki is meggyógyithatja **minden káros következmény nélkül,** állandóan s gyakran már 2 nap alatt, meg a gyógyithatlannak látszó s évek óta tartó tehetetlenséget is. Kellemes, külsőleg észrevehetlen gyógymód. A legelőbbkelő profes. és orvosi szaklapok a legmelegebb orvosi ajánlatok s a gyökeresen kigyógyitottak ezrének köszönő-iratai, minden érdek nélkül ajánlják minden szenvedőnek a carbon-zuhany használatát, mely állandó sikert biztosit. Teljesen felszerelve, használati utasitással s legelőkelőbb **professor orvosi nyilvánitásával 5 frt 80 kr,** Titoktartás melletti megküldés és csomagolás. Tartalma és eredete fel nem ismerhető. **A csász. kir. szabadalm. carbon-zuhany főraktár: Wien, VI., Mariahilferstasse Nr. 80.** 613—1.52

Singer | **A „NÁDOR"-SZALLODÁVAL SZEMBEN.** | Singer

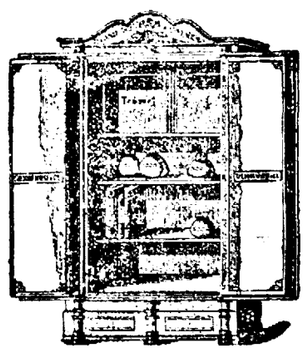

Amerikai varrógépek,
vasbutor és pénzszekrények
gyári raktára
SINGER L. S.

Wiese T. s Tsa

a cs. kir. osztrák és a kir. magyar ministeriumok s álllamvasutak szállitói tüz és betörés ellen biztos

gyári raktára.

pénzszekrények

Községek számára kivételesen 25% engedmény.

aradi kereskedő 1856. óta

Azonkivül ajánlom

vasbutor gyári raktáromat nagyválasztékban.

Valódi amerikai Howe,

nevezetesen

WEHLER & WILSON,

Singer, Grover s kézi varrógépek

családok, szabók és czipészek részére.

Mindennemü varrógépek javitása is eszközöltetik.

Varrógépekhez szükséges kellékek.

Zálogtárgyak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtu adni, hogy

szerdán, f. é. október 13-án,

délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitányi hivatal egy közegének jelenlétében, üzlethelyiségemben, Kossuth-utcza 62. sz. azon

zálogtárgyak,

melyek lejáratkor ki nem váltattak, sem elzálogolási határidejük meg nem hosszabbittatott, a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Arad, 1886. márcziushóban.

603—.3 ***Weiss Dávid.***

MARX ADOLF és ERNŐ
füszer- és ásvány-viz kereskedése Aradon.

Templom-utcza, a „fehér kutyához."

Ajánlják raktárukat következő évadczikkekben:

valódi nizzai saláta olaj.

FRANKFURTI ECZETSZESZ,

melyből 3 kilogr. elégséges 100 liter kitünő zamatu és az egészségnek nem ártalmas eczet előállitásához.

Tiszta és valódi boreczet.

Legjobb minőségü hólyagpapir.

Parafa-dugók.

Borderitéshez elsőrendü orosz vizahólyag.

Mirenymentes kénlap. — Borkő savany és bicarbona soda.

H. Nessl-féle gyermek tápliszt.

Fehér borok: magyaradi, somlói, bakator, szamarodni és risling. — **Vörös borok:** ménesi, budai, egri, villányi. — **Asszu borok:** ménesi, tokaji, ruszti. — **Külföldi borok:** Malaga, Madeire, Muscat-Lunel, Malvazia-Scherri.

Hazai és franczia pezsgő borok. Cognac, törköly, borovicska és szirmiai szilvorium.

Zacherl-féle rovarirtó-por.

Andel-féle tengerentuli rovar-por.

Kitünő hatásu csótány és légypor.

Légyenyv 12 és 24 krajczáros dobozokban.

Rovarpor-fuvók, gummi- és bádogból.

NAFTALIN, moly elleni óvszer.

Valódi angol mosópor.

Henckl-féle legujabb találmányu keményitő fény.

Carbol-mész. Petri-féle por. Chlormész. Carbolsav. Zöldgálicz.

Pollatschek-féle **fertőztelenitő folyadék,** a m. kir. ministerium által ajánlva.

kitünő I. rendü szobapadolat-lack.

Száraz és olajban tört különféle szinü festékek.

Czement mész.

TISZTA és JÓ MINŐSÉGÜ GÉPOLAJ.

Tüzijátékok. Hordók és placzksörök, valamint mindennemü füszeráruk.

Vidéki megrendelések postai vagy vasuti szállitásra gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 556—4*

CONFECTIO

PROBST KÁROLY ÉS TÁRSAI

ezennel tisztelettel jelentik, hogy

női ruha és felöltő-készitő-osztályuknak

egy egész uj és a jelenlegi követelményeknek megfelelő irányt adtak, a mennyiben az eddigi viszonyt volt szabójukkal megszakitották és annak helyébe egy kitünő külföldi szakembert alkalmaztak, ki a külföldön és Bécsben a legelső szabómühelyek élén számos évek óta müködött.

Ezen uj előnyös berendezés, valamint a legjobb munkaerők alkalmazása által képesek vagyunk a legmagasabb igényeknek minden tekintetben megfelelni, s ugy szabás, mint kivitel tekintetében mérsékelt árak mellett becses vevőinknek a legtökéletesebbet nyujtani.

Egyszersmind van szerencsénk tudósitani, miszerint

őszi és téli divat-ujdonságaink, ugyszintén legujabb divatu felöltők

nagy választékban megérkeztek, s a nagyérdemü közönség kegyes pártfogását kérve, magunkat ajánljuk.

Mély tisztelettel

PROBST KÁROLY ÉS TÁRSAI.

573—7.10

CONFECTIO

Női ruhák teljes elkészitését elvállaljuk.

ROSENBLÜH II. és TÁRSA

Árad, Szabadságtér.

A be következendő **őszi idényre** van szerencsénk a t. cz. közönség becses figyelmét

dúsan felszerelt raktárunkat

felhivni.

Szöveteink első rangu angol és franczia gyárosok gyártmányai, mindenkor

a divat ujdonságai

minden minőségben, ismert **olcsó árban.** 582—5.58

Nagy választék:

fekete terno, alapin, cachemir nemkülömben selyemszövetek és fekete divat-szövetekben, szines selyem diszek, plüschekben.

Továbbá:

valódi jó mosó cosmanosi barchentekben.

A fent soroltakon kivül felemlitjük még, hogy

Siegl János és társa első rangu gyárosok **vászon-raktárát**

Schroll Benedek és fia első rangu **chiffon-gyárosok raktárát**

birjuk és **gyári áron** árusitjuk.

Mindezeken kivül nagy raktár **jutte-szövet és függönyökben, szőnyegekben, berlini és posztó-kendőkben** s számos meg nem emlitett tárgyakban.

Ugyszintén dus választék kitünő minőségü **kész fehérneműekben.**

Női ruhák teljes elkészitését elvállaljuk.

Minták kivánatra bérmentve küldetnek,
s csakis ily uton szerezhetnek t. vevőink meggyőződést áruinkról.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy

Aradon, főtér 20. sz. a., az Arena-udvarban

sodrony-szövő gyárat

állitottam fel és készitek különösen a legujabb divat szerint

aczélsodrony ruganyos betéteket (madraczok)

és kocsiüléseket

saját találmányom szerint. Madracz-készitményem felülmul minden más gyártmányt rendkivüli tartósságánál fogva. Fakeretekben oly csinosan és gondosan vannak összeállitva, hogy minden háztartáshoz ajánlhatom — Ára készpénz fizetés mellett **11 frt.** — Kocsi-üléseket vaskeretben, aczél ruganyos sodrony szövettel és tapeczirozott párnákkal igen csinosan ellátva készitek **8 frtól 24 frtig.**

Becses megrendelésöket kérem egész bizalommal hozzám intézni.

Illő tisztelettel:

614—1

GARAY KÁROLY,
sodrony-szövő gyáros.

Korcsma-haszonbéri

hirdetmény.

Kupai birtokomon levő

korcsma, italmérési joggal

3 egymásután következő évre

haszonbérbe kiadatik.

Bérleti év kezdete **1887. május 1-én.**

Értekezhetni **Jakabffy László** tulajdonossal, Kupán. 615—1.3.

Valódi angol

lovagló-nyergek,

s hozzávaló eszközök ugy mint **kantár** (duplla és szimpla) **kengyelszij, zabla, nyereg,** leszoritó gurtni, kengyelvas.

Angol nyereg szappan.

Lovagló eszközök és hajtó ostorok.

Lüttichi vadászfegyverek, revolverek és vadászat kellékek nagyraktára

ERNYEI GYULÁ-nál,

Aradon.

A közeledő őszi idényre

A közeledő őszi idényre legujabb divatu szövetek.

legujabb divatu szövetek.

Tóth Lajos

férfi-szabó,

Aradon, Forray-utcza, gr. Nádasdy-féle ház,

Kitünő szabás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a legujabb divatu, s a leghirnevesebb **belföldi gyárakból**

Őszi ruha-szöveteim

már megérkeztek.

Midőn ezt a n. é. közönség szives tudomására hozom, bátor vagyok felhivni raktárom megtekintésére.

Az eddig iránt tanusitott bizalmat megköszönve s azt továbbra is kikérve maradok

kiváló tisztelettel 555—8.15

TÓTH LAJOS,

férfi-szabó.

Forray-utcza, gr. Nádasdy-féle ház.

Pontos kiszolgálás.

Legjutányosabb árak.

Órák

HUSSERL J. VILMOS ÉS TÁRSA

Aradon.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tisztelettel tudatni, hogy Aradon,

Deák Ferencz-utcza 42. sz. a.

a takarékpénztári épületben mindennemü legkitünőbb szerkezetü

zseb-, inga-, schwarzwaldi- és ébresztő-

ÓRÁKBÓL

nagy raktárt nyitottunk.

Mindenféle órákat a legjutányosabb árakon és kiváló előnyös feltételek mellett

részletfizetésre

is elárusitunk.

Mindenféle **órák javitása** gyorsan és pontosan eszközöltetik, a legjutányosabb áron **két évi jótállás** mellett elvállaltatnak.

Becses látogatását kérik

kiváló tisztelettel:

520—9.50 **Husserl J. Vilmos és Társa.**

részletfizetésre is.

Nyomtatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet“ Aradon.